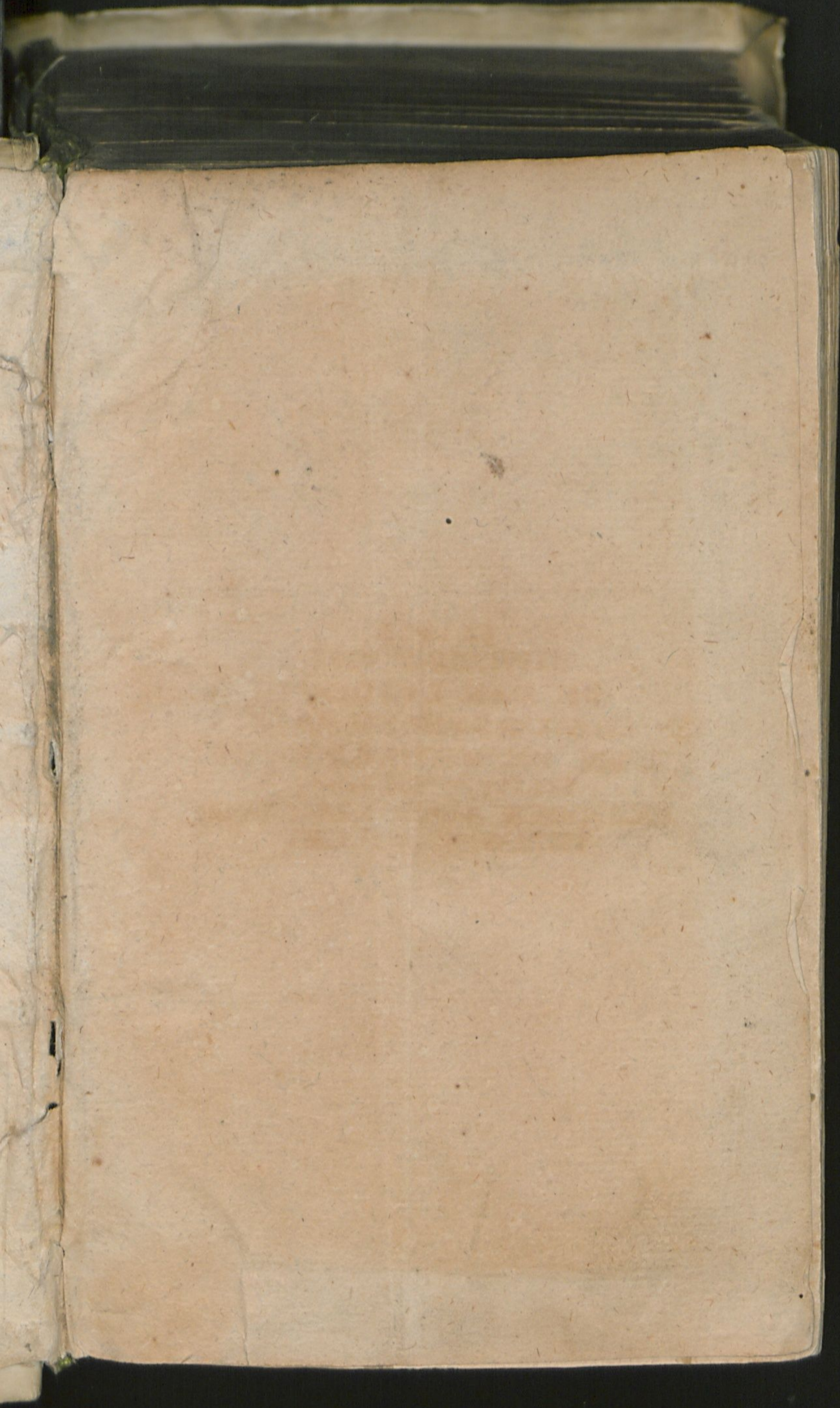
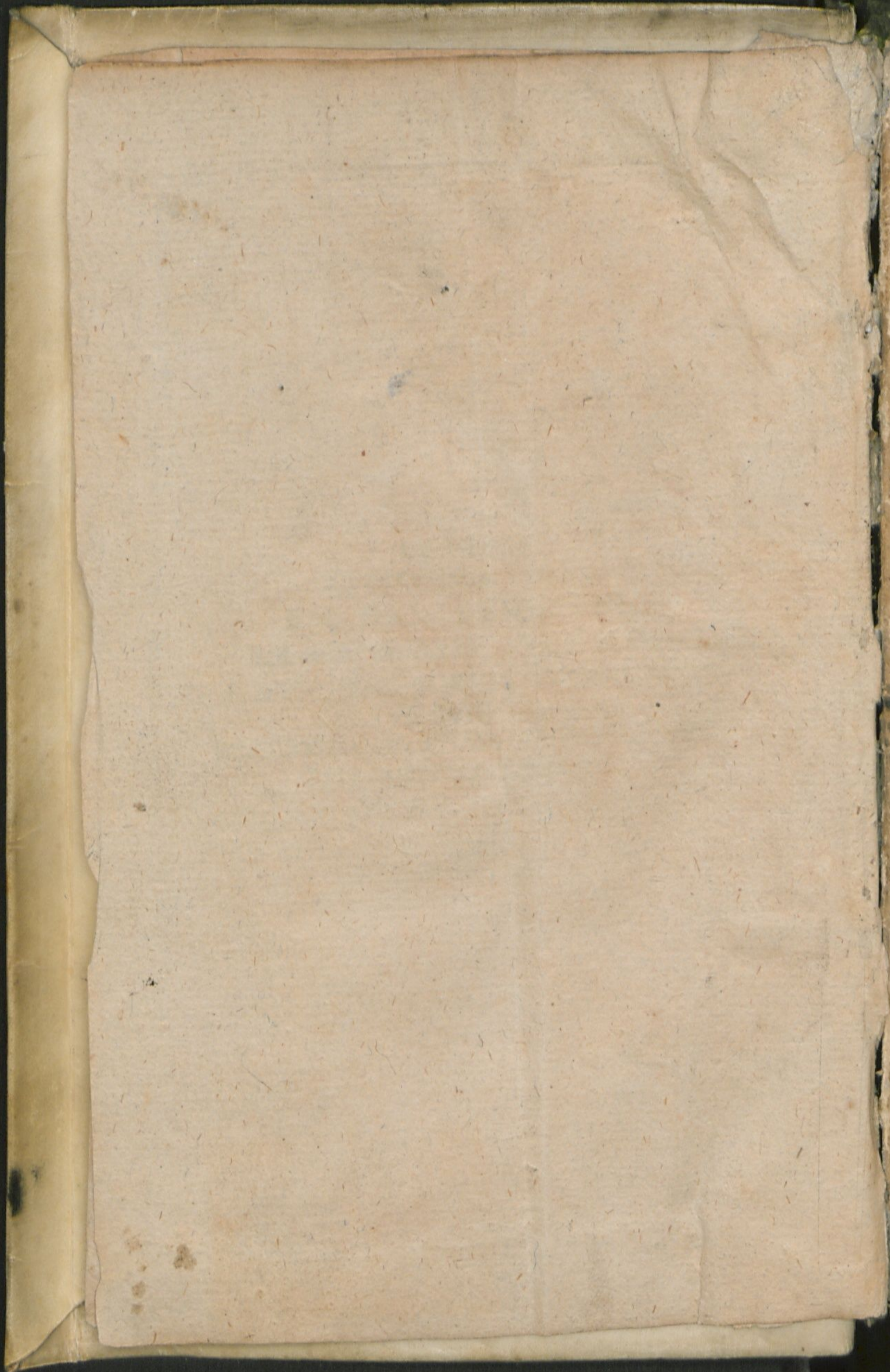

EX LIBRIS
ILLVSTRISSIMI VIRI,
DN. DAN. LVDOLPHI,
LIB. BAR. de DANCKELMANN,
S. REG. MAI. BORVSS. CONSILIARII
STATVS INTIMI, cetera,
BIBLIOTHECÆ ACAD. FRIDERICIANÆ
TESTAMENTO RELICTIS.

D. 29.

PANEGY-
RICVS

FERDINANDO AVGV-
STO ROM. IMP. P. F. PRIN.
CIPi DESIDERATISS.
DICATVS:

BASILIO IOHAN-
ne Herold autore.

ADDITA EST
AD IMPERAT. CAESAREAM
Maieftatem Ode gratulatoria GVI-
LIELMI XYLANDRI
Augustani.

BASILEAE, PER IO-
annem Oporinum.

IMP. CAES. FERDINANDO, D.
PHILIPPI F. MAXIMILIANI NE-
PO. FRIDENREYCHI PRONEP.
ERNESTI ABNEP. LVPOLDI AT-
NEP. ALBERTI TRINEPOTI, AL-
BERTI AVSTRII SOBOLI, RO-
DOLPHI HABSPVRGII PROPAG-
GINI, P. F. DESIDERATISS. AV-
GVSTO, GETICO MAX. DACICO
MAX. TVRCICO MAXIMO,
VIII POP. CHRISTIANI
IMPERATORI.

HEROI QVOTQVOT FVERE,
SVNT AVT ERVNT, OPTIMO
PRINCIPI CLEMENTISSIMO,
FIDEI AC DEVOTIONIS ER-
GO' BASILIVS IOAN-
NES HEROLD
MONVMENTVM HOC

D. D.

PANEGYRICVS
FERDINANDO AUGU.

STO. ROM. IMP. P. F. PRIN-
cipi desideratiss. dicatus,

BASILIO IOHANNE HE-
rold autore.

EV M OPT.
Max. illū qui-
dem essentia
unum, perso-
na uerò tri-
num, omniū
rerū esse Prin-
cipium, idq; sine principio ab o-
mni eternitate extitisse, AVGV-
STE IMP. P. F. FERDI-
NANDE, si omnium seculorū
& omnium fermè religionū, de
numine, & uniuersorū ueritate
cognitione, aut diuinitus edocto-
rum hominum traditione non
adeò clarum esset: uel illa tamen

A 2 uni-

unica, & de ineffabili Deitate tua
persuasione certa, omnium æta-
tum errores corrigi, societas hu-
mana hæc nostra & imbui rectè,
& posteritas exemplo tam illu-
stri tuo instrui possent: quando-
quidem sensum tuum iam dudum
diuinum istud adsecutum esse,
experimētis plurimis cōstet A V-
GVCTE: illud uerò ab hominū
cominuni sensu alienissimum
esset, tam necessariam opinionē,
non admittere in animum uelle
tuum, cuius authoritati ac arbi-
trio, & salus & summa rerum
magni Dei & hominum destina-
tis sententijs concredata est. At
cūm hæctenus hoc in piorum o-
mniū opinatione consistere non
solum, uerum etiam id ratum at-
que cōprēhensum nostrates ho-
mi-

mines habere uideamus, uidelicet Dei potentia extare cuncta, bonitate subsistere uniuersa, eamque ob eam ipsam appeti ab omnibus: uel parum, uel omnino rationis nihil habeat is necesse est, qui summi & certi boni nostri finem, in hoc principio collocatum non sentit, cum excellentia & miraculo operum suorum, in maximis, medijs, infimisque rebus, maiestatem ipsam suam ostendat, initium certe nobile, tam benignum in sese, uti e contra omne contentum (amplectitur siquidem uniuersa) propter sese ultrò appetere agnoscat. Confirmatur autem hæc, ac facillimè probatur, quæ meritò habetur sacro sancta sententia, ex sublimi scripto, quo diuinitatis CHRISTI

§ AD FERDINAND. IMP.
buccinator egregius, uirgo, Dei-
paræ uirginis & sacratissimæ ma-
tris M A R I A E tutor ille, tri-
plicem mundum nobis depin-
xit, inquiens: In mundo erat, &
mundus per ipsum factus est, &
mūdus eum non cognouit. Erat
certè maximus ac summus ille
mundus Deus, in uniuersitate re-
rum, in omni cœlo atque terra,
in hoc templo, in hoc admirādo
ipsiusmet Dei & hominis domi-
cilio: inerat illi, inquam, essentia
illa sua, antequam prouidentia
diuina constitueretur mediij hu-
ius siue mundi, siue quo alio uo-
cabulo exprimi gaudeat, hæc ma-
china & status naturæ uniuersus.
continebāt atq; compræhende-
bat enim eum omnē in sese tunc,
ut mente atque consilio illum
suo

P A N E G Y R I C V S.

suo nunc adprehendit, regit pro-
 pter se, atque conseruat. Hanc au-
 tem mutuam mundorū compa-
 gem, in ipso Deo contentus *μικρο*
κόσμος infinus mundus, homo
 nempe, non agnouit, postquam
 euerfa illi per serpentem uetera-
 torem ratione, intellectuū, id
 est spiraculū illud uitæ à Deo in-
 spiratum, uitiatū fuit: donec ad i-
 imaginē patris archetypi, per illā
 ipsam Abrahæ fidem (quæ cre-
 dentibus fuit, est, & erit una sem-
 per, per Moyfis oracula, per E-
 uangelij doctrinam confirma-
 ta) reformatus, ad similitudi-
 nem filij per lauacrum regenera-
 tionis illuminatus, intelligere
 cœpit, quàm arctissimè nobilif-
 simus & supremus mundus, du-
 os illos reliquos complexus sit,

qua potentia illos conseruet & regat, quo ardore & amore nutantes in summa neceſſitate inſtauret atque foueat. Verum enim uerò antequam poeticum illud, uanum & inane Chaos, priuſquam quæ rebus corruptibilibus principium darent, peripateticæ illæ materiæ, formæ finalesque & agentes cauſæ cum priuatione excogitarentur, aut Academicæ illæ ideæ inſtrumento adiungerentur, Omnipotētis creatoris in ſeſe exiſtens diuinitas, collecta quædam ſubſtantia, machina Deitatis extabat, ſacra quidē illa, æterna, Maieſtas certè tanta, quæ nullo adhuc loci, nullo temporis ſpacio extante, uniuerſa circumplicaret immenſa ſua & propria amplitudine, ipſi medio infixæ

fixa beatitudo, quæ nequæ dimen-
su latitudinis inclinaret, neq; lon-
gitudine in extremis deficeret,
neq; altitudine excederet uspiã.
In ipsius namque sapientia, quæ
in rerum natura formarũ exem-
pla fingunt curiosi homines, ideæ
absconditæ conquiescebant, præ-
teritum ipsum quod nunquam
extiterat, punctum aliquod prin-
cipij ceu metam, & futurũ quod
inchoandum erat initij momen-
tum uel terminum præstolaba-
tur. solum æui substantia, cuius
simulachrum semper fuit, est &
erit, quod in numero cernitur,
principium unum uidelicet illud
ens, quod Deus est, in solo perpe-
tuoque præsentis, uniforme, impe-
rabit infinito, absolutũ, nullius
indigens, ex sese aptũ, in sese suffi-
ciens,

ciens, propter sese omninò pulcherrimū, iubilo, gaudio plenū, tale quidem, quale oculorū aurium' ue sensu incomprehensibile, quod cordis mentisq; ratione hactenus peruestigari potuit nunquā, ac solū in gloriā resuscitatis olim cognitū fiet: cuius essentia cum præstabiliior sit, quàm mortalis alicuius facultate describi queat, bonitas tamē eius in omnibus sese exerit, ita ut neq; animatū, neque inanimū ullū, illā ipsam nō ostētare, non celebrare haud possit. Deus namq; actus ille purus, uniuersę, infinite & intensiue causa, passiuę uerò & extensiue potētiae expers, omnipotētia sua ex nihilo omnia produxit: ac cū omnis liuor ab optimo alienissimus sit, ut optimus omne cōstituit,

tuit, suiq; similima, & prout cuiusq; natura esse poterat, cuncta beatitudinis capacia effici, ac materia quę nihil boni ex seipsa cōtinet, prouenire bonā uoluit. Itaq; ab optimo (quia aliū fieri, fas nō erat) pulcherrimus iste mūdus secūdus, primo & absoluto similimus, unus rotūdus & figura decorus, ad complexū uniuersi cōgruus, ex perfectis numeri partibus, pari quidē & impari, senarioque (licet Deus uno momēto potuisset) sex diebus perfectus est: non quòd opifex tēporis longitudine opus habuerit, sed quòd ordini numerus sit accōmodatissimus, & ordo ipse in rebus procreādis necessarius, quodq; absque ordine præclarum nihil appareat. Exeruit itaq; se, die uño in mundi intel-

intelligentia compræhenso, diuini uerbi imago, & ex sidere illo, quod supra cœlum est, ex uera, prima atque pura luce, oritur ignitus abstractisq̄ue substantijs perfulgens splendor, discussa iam caligine aeris interiectu, qui uastum illum, desertum ac uanum locum, qui inter Lunæ globum & nos extat, impleuerat: ne confusio inter lucem & tenebras aliqua consequi posset. illa enim omnis & aurore & uesperę terminis, quos iam temporis dimensio perfecerat, dirimebatur. Mox firmamentum effectum est, sublimē hoc cœlū, candens, quod tam lætum, tam suaue, quod primū fuit, quod sub aspectum & rerū sensum caderet. Iussu diuino deinde, sterilis illa aquarum sal-
fugo

fugo & amaror, qui mare appellatur, fecernitur: & terra retentis tantum ad foecunditatem dulcioribus fluuiorum & fontium humoribus irrigua, arida tamen redditur, atque uestitur ornatu, colore, odore, fructuq; mirabili, & propagatione quadam subitanea. Statim quoque architectus ille mundi, fabricatis & impostis simulachris diuinis & pulcherimis, coelum depingit, sole uidelicet, luna, uagis inerrantibusque alijs stellis, quibus quantum unaquæque ferre poterat, tantum luminis indidit: atque ad dies, noctes, menses, annos distinguendos, certas temporum uicissitudines. Insignibus, & eximio decore ita coelo exornato, illustratq; terra, animalia primò in aqua, paulo

paulo post in aere formantur: de
inde etiã terra iumenta & bestias
suas iussa producere, secundum
mundũ primus ille mũdus absol
uit. Hoc figmentum creatoris,
FERDINANDE AVG. P. F.
ut ob id sacrosanctũ, maiestatis
& horroris plenũ est, quòd solius
omnipotētis Dei mente formæ
illius primũ cõprehendi potue
rint, atq; ex ijs illud intelligentia
conceptũ cõstitui: sic necesse est
ac cõsentaneũ, plurimũ illud ha
bere admirationis, postquam ad
primũ exẽplar absolutũ, & sensi
bus percipi potest, & pulchritudi
ne eximia omniũ mētes suaviter
allicere. Specimẽ certũ ineffabilis
potētię & amplitudinis Dei, testi
monium uerò apertiss. benigni
tatis diuinę & amoris erga huma
num

nū genus, quod cū mēte & intelligentia cōdonare, quodāmodo cognatū sibi efficere Deus uellet, nō prius procreauit, quā sapiētīę & prouidētīę suæ inuentis, machinā hanc omnib. sui partibus absolutā & perfectā præparasset, theatrumq; cōstituisset instructissimū, quo reciperet animal hoc sibi amicissimū & coniunctissimū: id summopere curans, ne homini deesset aliquid cū ad uiuendum, tum ad bene uiuēdum, opportunū aut necessarium: quorū illud affluentia & copia rerū, alterum contēplatio cœlestium abundē illi suppeditabat. Suberat quoque alia caussa, quòd post alias res uniuersas, parens & effector uniuersi Deus, illū creauerit. nempe quòd homo simul-

simulatque editus esset, Dei benignitatem erga se, & summum amorem eius sentiret ac comprehenderet, quando omnia subsidia uiuendi felicissimè sibi, posterisque omnibus suis parata uideret, & usum eorum absque ulla molestia aut labore ullo sibi concessum: ob idque unum summam ei rerum abundantiam contigisse, ut illam omnem benefactori Deo acceptam referret, ac ex eo laudaret, redamaret, uenerareturque Dominum tam clementem. Postremò, cum sapientia illa diuina, operum suorum initio ex nihilo creasset coelum, quod in illis rebus quæ ex elementorum substantijs purissimis, omni qualitate interitus aut grauitatis semota, (quandiu diuinæ uoluntati id uisum

uifum fuerit) corruptione carēt,
& fenfibus percipiūtur, pulcher-
rimum perfectiffimumque ha-
betur: in fine uerò hominem ca-
ducarum rerum optimum, ob id
maximè efformare uoluit ex li-
mo terræ, non folum ut res cla-
riffimas æquè, ac fibi chariffi-
mas, excellenti principio & ter-
mino eximio conglutinaret: ue-
rùm etiã, ut hominẽ in huius or-
bis theatrũ regem quendã intro-
duceret, & tertium hunc mino-
rem mundum adeò admirabi-
lem includeret & exhiberet, con-
fpectu ipfo tam auguftũ, ut eum
uereretur, ac ceu Dominũ fuũ
obferuaret, omne quod anima
mortali præditum, uegetatiua
aut fenfitiua tantum, aut amba-
bus ijs cum motiua potentia ute-

B retur.

retur. quandoquidem hic unus, anima immortalis, tribus illis potentiss, & quarta quoq; quæ diuinissima ac geniorum intellectu paululum inferior est, ratione uidelicet, excelleret. Cõstat namque id ex sacrosancta & uera de diuinis rebus persuasione, ac ex profana historia notissimum est, Deum factorem omnium, in huius unius Microcosmi creatione, & uerbi & spiritus communem operam adhibuisse, quam diuinã eandemque cum euocante unitam essentiam, & si antequam fundamenta iacerentur uniuersæ fabricæ quæ hominem præcesserat, extitisse nemo dubitat, tamen eam à Mose huic opificio totam instituisse magno mysterio proditum est. quo conditoris

ris

ris imago, ad quam ipsum creatum destinato Dei consilio, idem author indicat, tanto clarior & trina appareret. Consimili ratione uniuersa alia ex nihilo, hunc unum ex materia extante, limo uidelicet terræ procreatum affirmans, ut miraculum in omni natura excellentissimum exprimeret. Habet etenim unus homo, quibus intellectualem, cœlestem & corruptibilem mundum repræsentet, in capite siquidem cognitionis, in pectore motus, in genitalibus procreationis fontem, & quod nemo satis admirari potest, mortalis ipse diuinis afficitur, & diuinus inficitur mortalibus. Aequatur superis mente illustri, præfertur animalibus ratione prudenti, sensu, memoria

ac spe & præsentia & futura ac
præterita cōplectitur. Præcellit
cætera creata omnia in multis
quæ solus habet, excellit in ijs
quæ cum alijs illi cōmunia sunt.
Fauent cœlestia, mācipantur ter
restria tanto regi, intus immorta
litate perarmato, foris exornato
miranda compagine, & satelli
tio uirtutum tutissimo stipato.
Atqui tantus ille, tamq̃; diuinus,
mox impetitus inuidia inimici,
deceptus imprudentia confor
tis, gloriolæ fuco elatus, non so
lum uerum honorem, quem ha
bebat, obliuioni tradidit: sed &
uitium, quo carebat, statim con
traxit: tale equidem, quo ipse,
quo posteri, brutis asimiles red
derentur: &, quod auditu est,
quod dictu horrendū, contami
nare-

naretur omnis creatura, factori-
que uniuerſitatis ipſum opificiũ
adeò inuiſum redderetur, ut uel
candore fulgens ſupernus orbis
in illius conſpectu immũdus ef-
ſet. Fuit namque, fuit ſacro com-
miſſum illud inexpiabile, tam a-
trox, quod uniuerſitatis natu-
ra luſtrari nequiret, placari tan-
tũm opificis ſanguine potuerit:
ac, ò miram Dei clementiam, in
carnati uerbi ſacrificio & maſta-
tione procuratũ ſit. Hæc autem
omnia FERDINANDE P. F.
AUGVSTE, omnino tione lon-
gè maiora ac præſtabiliora, meæ
infantiæ mihi conſcius, facilimè
ſilentio tranſiſſem: at pietatis a-
more ſupra uires nõ nihil auden-
dum duxi, atque in hoc pro mul-
tis pauca adducere, ut ab initio

B 3 huius

huius meæ orationis ostēderem;
immensam illam Dei potentiā,
inexhausta bonitate sua huma-
num genus ab initio amplexa-
tam fuisse, quam etiam hoc tuo
desideratissimo Imperio, id refo-
cillare omnino & recreare uide-
mus, rebusq; desperatis opportu-
nè succurrere. Nam quòd recon-
ciliati Deo, quòd adoptati cohæ-
redes CHRISTI, in communi-
onem supernorum ciuium rece-
pti sumus, id ei soli gratum acce-
ptumque referendum esse, inæ-
stimabilis beneficij magnitudo
docet & gloriæ genus indicat,
cuiusmodi summa & perfectissi-
ma alij nulli adtribui potest, ac
quæ nomini eius sola omnis de-
betur. Veruntamen magnus i-
ste & in omnibus operib. sanctus
Deus

Deus noster, semper & ubiq; mirabiliter operatus est in ipsis suis sanctis, quoscunque arcano & presenti consilio humanis rebus præfecit, nihil enim in illis attenuare, nihil imminuere solet, at opus manus suæ gloriæ æternæ cōmendare, & desperatas simul res per idem subleuare & erigere intendit. Quippe offensus malitia & corruptæ carnis uia, humanum genus penitens delere, & creaturam suam omnem abolere prius haud uoluit, quàm destinatæ sententiæ Noe eximeret, uirum, quem iustæ & innocentis uitæ exemplo & orbis instaurati splendore celebrem gloriosumq; redderet. Factione Nemrod exorta, quæ non solummodo insidijs contra Sem

graffabatur, sed turrim facere & coelo cōiungere aggressa, exinde uim ipsi Deo inferre uelle iam uidebatur, cū subito & uario & inadsueto sermone dispersa, indomito ac effrenato furore, incōtumeliam Creatoris creaturā coleret & adoraret, omni diuini & ueri numinis religione abiecta: asserere tunc eam bonus ille Deus uoluit per Abrahā, ipsū que unā pietate & fide omni ætati clarissimum ostendere. Huius progeniem cum cœlesti suo fauore, ad infinitatem innumerabilem produxisset, gloria & dignitate auctam adeò, ut omnium societatum, nulla illi in toto orbe charior appareret: Aegypti tamē impotenti tyrannide & crudelissimo dominatu coerceri eandem

dem pertulit, & premi: donec e-
languentibus & omni salute de-
stitutis, rubi ardentis inconfueto
igne obstupefactum & cunctan-
tem Mosen, signorum uirtute in-
structissimū præficeret, qui cru-
enti regis, magorum malefico-
rum, furentis elementi, rubri ui-
delicet maris uictor, incolumes
suos, cum hostium omnium exi-
tio, ex dira seruitute in libertatē
educeret. Verūm cibo cœlesti sa-
ginata, legibus diuinis imbuta
gens, diuisis aquis, auersa nocte,
die prolato, in regionem omniū
sub sole fertilissimam & tempe-
ratissimā immissa, quoties pro-
fana ac externa societate corru-
pta, contaminata ritu sacrilego,
& idolorum cultu, ingrata Deo,
à Mesopotamię, Chananeorum,

B 5 Ma-

Madianitarū, Amalechitarū, Al-
 lophylō regulis subiecta fuit & e-
 mendata acerbissimè? Exercuit
 certè diuina ira peruicaces istos
 sæpius, exterruit reatus sibi cōsci
 os, salutis spem omnem criminis
 pōdus exemit cōfidentia obcēca
 tis: at has calamitates omnes, bo-
 nitate propria placatus Deus tan-
 dē depulit, quādo hi resipiscebāt,
 quādo illi uisum fuit, Othonieles,
 Gedeones, Sāfones, & deficientib.
 uiris ducib. Debboras fœminas
 excitare, uirtute, potentia & for-
 titudine diuina armatas, eternita-
 ti & sempiternę memorię sacra-
 tas. βλασφημία. Goliath ipsa diuini-
 tas perferre potuit, probra susti-
 nere & præsens exitiū expauesce-
 re populū electū oportuit, regē à
 Deo unctū male quoq; audire, ut
 uir-

uirga & quinq; lapidibus puer, pa-
stor David, ex Dei hoste opima
spolia referret, ut imperiũ conde-
ret, cui uni regnum illud cœleste,
etiã sacris oraculis comparatur:
aliud uerò nullũ æquiparari un-
quã potuit, gratia & donorũ diui-
norum ornatu. Abiectissimę cõ-
ditionis & improbitate Medorũ
depressi erant Persæ, quando di-
uino instituto, Cyrus deuictõ a-
uo Astyage, monarchiã orbis al-
teram condidit. Attica exactio-
nibus Minois exhauriebatur, fœ-
dabatur latrocinijs, deuaftabatur
secessionibus tota, nactura iam
Theseum, qui fundaret Remp.
Atheniensem, oculum non dico
Græcię, sed uniuersi mũdi huius
preclarissimum lumen. Amulius
multa superbè, plurima iniustè
age-

agebat, donec eterno consilio urbis æternæ author Romulus inclaresceret. Iam Persæ & Græciæ & omni Asiæ grauiiores incumbabant, cum instaurator e-morientis libertatis & domitor seuæ tyrānidis Alexander è cælo delabi uisus est. Ruebat uiribus proprijs ipsa Roma, cum Imperij huius sacrosancti conditor, Thuringus ille cathena aurea demissus, nutantem ac paucorum libidine & ambitione orbis hanc machinam /conquassatam, pace & tranquillitate mira stabiliuit. Persecutionum atq; periculorū exempla proponi, aut commemorari omnia haud possunt, quibus qui CHRISTO nomen dederant, exercebantur, cum suppositus ille magus Maxentius, occiden-

cidentalem mundi plagam, orientalem uerò ignarus literarum & hostis Licinius, incubarent, lanistæ immanissimi duo: tamen Constantinus pietate uerè Magnus, instinctu diuinitatis Remp. Christianã ultus est, eamq; ex minima maximã fecit. Plenior nunquam fuit inimicorum natio ulla quàm hæc nostra Germania. eam etenim sæpius inuasit fermè cūcta barbaries, at Caroli, Othones, Rudolphi, Fridenrychi, Henrichi, homines patriæ amantissimi, ut multo sanguine pro salute illius propugnarunt, ita etiã uirtutis suæ monimentũ & memoriam sempiternã posteris reliquerunt. At quid opus est superiorum ætatum exempla anxie colligere, aut ab a lia ulla stirpe

pe

pe petere uelle cum tantæ gratiæ
Dei, tantæ uirtutis & gloriæ nu-
per apud te ô AVGVSTE P. F.
imago quædam & illa domestica
inclaruerit PRINCEPS ille IV-
VENTVTIS FERDINAN-
DVS F. tuus. testantur hoc tem-
pla atq; delubra diuorum, muri
& tecta urbium, sedes, foci priua-
torum, uita & spiritus omnis qui
in Pannonijs adhuc uiget & re-
uiuiscit, denuò fatetur, ut im-
pij & truculentissimi hostis ty-
rannide uniuersa prouincia dele-
ta penè, & intolerabili conditio-
ne seruitutis quasi extincta, nulli
hominũ in ea nato amplius pro
patria habita fuerit, sed potius ac
tantùm carnificina quædam bar-
bari & nebulonis perfidi. Post-
quam uerò destinato Dei confi-
lio,

lio, ac innata pietate, ad hanc defendendam nobilissimus Iuuenis excitatus, & ingentibus laboribus internecioni eam exemit, eiusque loci hominibus possessionem dulcissimam libertatis, uirtute stabilitam & confirmatam reddidit: opere precium est cognoscere, quantum omnis uniuersitas ingenuorum, quantum multitudo etiam tenuissimorum, & omnium ordinum sodalitas uoluntate, studio & uoce consentiant, fixo Dei magni consilio, & continenti eius rerum moderatione, plerumque res humanas ad extrema detrudi & impelli, ut omnis salus desperatissima sit, præter eam, quæ ex alto, cum splendore & gloria prouenit eorum, qui inter cæteros homines diuinitati
cha-

chariores & quasi gentiles habentur, ex pietate & uirtute innata: iudicium certè præclarissimum. ac ob id testimonium quasi diuinum, quod profiscitur ab auctoritate eius prouinciæ quæ Christianæ Reip. hæctenus propugnaculum tutissimum fuit. quapropter etiam multum gloriæ tribuere uidetur, & mortali Principi immortalitatem addere: supra fructum, qui illi ex conscientia pulcherrimi facti & memorandæ uictoriæ prouenit. Quoniam autem omnino probabilis coniectura, & ratio huius gentis uera apparet, hanc meam disputationem non parum confirmare uidetur, quòd res nostri seculi summa calamitate, omnium ætatum ærumnas superant: salutis uerò spe,

spe, præteritis ac deploratissimis
 conditionibus inferiores multò
 sint, adeò ut ferè de subsidio diui
 no mali tantò confidentiores &
 securiores uideri possint, quanto
 ad flagellum Dei perferendum
 patientia quadam Christiana ob
 firmationes boni & pij, quorum
 tamen precibus ut crediderim
 protrahi tempus illud

*Quo mare, quo tellus, correptaq; regio cæli
 Ardeat, & mundi moles operosa laboret:*

Sic ardentissimis ipsorum uotis
 annuisse Deum opt. Max. mihi
 persuadeo, quòd amplitudine
 misericordiæ suæ fessis rebus suc
 currere, & placatior gloriam sa
 cro sancti nominis sui instaura
 re, eamque asserere denuò æ
 terna nominis tui commenda
 tione & perillustri uirtute tua

C decre-

decreuerit:quam certè cumula-
tam & exaggeratam FERDI-
NANDE AVGVSTE P. F.
cum ab ipso Deo acceperis eam,
pietate innata excoluisti semper,
& diuinis gestis approbasti eorū
iudicio, qui & uerissimum & ho-
nestissimum grauissimarum ac
pulcherrimarum rerum iudiciū
habent. Dicam'ne, & magno
Reip. dolore proferam eiusmodi
aliquid, quod magis propter no-
stræ gentis ab origine propriam,
& ab omnibus historijs celebra-
tam pietatem, integritatem & li-
bertatem, quàm propter peruer-
sitate[m] quorūdam incredibilius
uideri potest: ut summa quidam
malitia, fictaque sanctitate Ger-
maniam hanc nostram in frau-
dē & factiones induxerint, ut cor-
rupte-

ruptela omnis generis eneruaue-
rint, ut obscuro dominatu exhau-
serint, quæ nulla impietate ab in-
tegritate deiici, labore nullo defa-
tigari, in famulatum nulla ui un-
quã pertrahi potuit? Ad dãmne
hoc quoq; , quod nemo eorũ ho-
minũ qui ante nos uixerũt futu-
rũ credidisset, quòd ipsi met stu-
pidi omninò nõ sentire uidemur,
quòd nulla posteritas pro uero
admittet: in tanta nimirũ oracu-
lorum & omnis literaturæ opu-
lencia, qua cœlesti beneficio supe-
ramus uniuersa omnium lingua-
rum præsidia, quæcunq; omni æ-
tate alijs nationib. accessere, tam
turpiter egere nos atq; inopes es-
se eius ornatus, quæ ipse adferũt li-
tere, cũ fidei soliditatẽ, firmitudi-
nẽ spei, & charitatis Christianæ

teneritatem expoliunt: dum e-
contrà abuti ipsis & ingenium
prodigere solemus ad oppugnã-
dam ueritatem, affligendam con-
scientiam & cõuellendam socie-
tatem humanam, in hocque im-
piè laborare, ut tam præclaro Dei
dono, per has impietatis fordes,
& detestandam ambitionem re-
condamus nobis & accumule-
mus thesaurũ iræ diuinæ, quam
in summa rerum copia, miseria
illa, in tranquillitate, animorum
horrenda angustia, & pressa in
omnibus impura licentia, cæcis
nobis, & ô nimium cæcis osten-
dere satis nequit: huic inquam,
huic prægrauis & uniuersitati
rerum uerendæ piorum preces
interponere atque obijcere se au-
sæ fuerunt, eamque auertere im-
mi-

minentem. At ita Deo reconciliatam Rempub. non item CAROLVS frater tuus AVGVSTE sustinere amplius posse sibi persuadere uoluit, licet ipsa fata suis rebus adesse aliquando coegisse uideatur, & tanti imperij conditor alter meritò dici possit, qui edomitis illis cognitis tribus orbis partibus, quartam quandam eamque seculis præteritis inauditam adiecerit, exanclato labore multo, quo uiribus exhaustus, animi consilio diuino & efficaci ei deesse noluit. Abdicato namque spõte imperio, præterito filio unico, eoque uera & magnanimi patris idea excelso, uictor iam suiipsius, uictor affectionis paterne, sola admiratione tui uictus, cum homini mortali alij

C 3 (quan-

quandoquidem maior illo ipso à condito orbe inter magnates uix numerari possit) molem hanc omnino nimiam, & pregrauem fore: tibi uerò diuino Principi, etiam maiora nequaquam oneri, sed testimonio futura uirtutis tuæ diuinæ sempiterno iudicauit, quando uotis pientissimis & suffragio ponderatissimo Reip. moderatorem te diuinabatur. Ecquis igitur non eò, unde prouenit, in cœlum usque, hoc tam illustre CAROLI iudicium ferret, eius Principis nempè, cuius imperiũ cum ipso summo Deo diuisum quodammodo uidimus nuper: quando obseruantia erga hunc in terris, paulò minor, aut ferè par cultui, qui diuinis adhibetur, splendebat? non spre-

tam

tam à subtilibus, non repulsam
à grauibus, reijciet immensæ
uirtutis hanc prærogatiuam i-
gnarus aliquis? Aut sacrosanctis
oraculis omnem adimat autho-
ritatem, aut ordini uniuersita-
tis uim auferat, aut iuri decus ab-
roget omne necesse est, qui dif-
fiteri uelit, se haud adulanter, i-
mò peruerse non facere, qui VII
uiris huius Imperij, ueræ glo-
riæ diuinæ curam omnem ritè
incumbere, qui Dei decreto,
naturæ conceptu, principum-
que legibus incolumitatem hu-
manam illis commendatam ef-
se negat: cum id constet, ac
certum sit, omnem, nedum
hanc solam eligendi potestatem
à Deo prouenire, cuius gratia
est, in altam nasci fortunam,

C 4 quam

quã ordo, siue quo neq; ipse mundus perduraret, quã leges conseruant & tutãtur. grauisimũ itaq; sit iudicium etiam eorũ oportet quib. numẽ inesse inter mortales experimur, quod ex ui, quæ summo rectori & domino inest proficiscitur, eiq; cõsentiẽs presensq; instinctu diuino, cõsulere rebus, & defendere eas uidetur perspicuẽ, sua sponte & libera uoluntate, ad sacrum illud fastigium potestatis diuinæ, te ò AVGVSTE P. F. extollendo: quod equidem tale est, ut ambigi non possit, toto orbis terrarum comitio declaratum esse, te uno excepto, qui nutantia Reip. fata suscipere posset, neminem extitisse. Hoc itaq; FERDINANDE P. F. DESIDERATISSIME AVG. proprium

priū ac immortalī uirtuti tuę de
bitū destinatumq; imperiū felix,
magno Dei dono, faustumq; no
bis, posteris salubre, iucundissimū
certè, ac nuncium est lætissi-
mum, maiorum nostrorum ma
nibus, si quid præter diuinitatem
sapiunt sepultę illorum reliquię:
cum in eo maximè acquiescant,
quòd sentiant uoluntatem Dei
ipsam, quam olim cotidianis pre-
cibus adimpleri exoptabāt, inter
ris nūc uigere atq; præualere, tū
quòd pietatem & amorem pa-
trię quo spiritum traxerunt, eun-
demq; effuderunt ipsum, in suc-
cessorum animis infixum, & hæ-
rere tenacius intelligant. Nec est
quod aliquis magnitudini rei &
publicæ lætitiæ, dedicato huic
meo sermoni calumniam aut

impedimētū inferat, obiecto stu-
pore, q̄ contēplātib. diuinę uolun-
tatis ineffabilē rationē oriri solet:
aut exuberātissimę prudētię Dei
profunditatē, cuius cōsilia nullo
uel abstracto intellectu compræ-
hēdi, multò minus dijudicari pos-
sunt humano sensu, qui seipsum
fallere sepius cōsueuit. siquidē at-
testatione ipsius diuinę sapiētiaę,
exclamātis, Per me reges regnāt,
per me Principes imperāt, clarissi-
mum est, diuino nutu hoc conti-
gisse & uolūtate, prout etiam eo-
rum quorum interfuit de Reip.
bono consulere, quàm coniun-
ctissimas diuinis ac solertissimas
ipforum rationes, efficacissimās-
que fuisse cōstabit, si uel tantūmo-
do illa corporis & fortunę bona
perpendere & honorare potiùs
in

in te ea Dei dona quispiam uelit,
quibus tu A V G V S T E P. F. D E-
S I D E R A T I S S. fulges, quàm in-
fantiam meam & linguæ rudita-
tem carpere. Effet sanè, fateor,
aliorum ætate, dignitate & elo-
quentia præstantiũ uirorũ, quod
de his dicēdi præripuisse illis uide-
or officiũ. at animaduertant me
nõ despõdiffe animũ de reliquis
animi tui dotib. A V G V S T E P.
F. quo minus suo loco dicam: illa
ipsa qua silentiũ sibi imponi, idq;
culpa carere cõtendũt, illa inquã
excitatus sum magnitudine uir-
tutũ tuarũ, fretus quoq; clemētia
tua, cõfusus auuiditate bonorũ qui
laudes tuas undecunq; profectas
audire gestiũt, & adductus deuo-
tione qua maiestatiẽ tam amplã,
tam augustam tuam prosequor.

Præ-

Præfracto enim, mehercule, ingenio oporteret esse eos, qui lubentius audirent oratione quadam collatata & diffusa exquisitaque doctrina politissima, laudari eos, de quibus an in terris fuerint ambigitur: hoc autem unum expertissimum habetur, ut obscuris & detestandis natalibus in uitam hanc uenerunt, ita ingenij prauitate sceleratissimis quoque facinoribus eos nomen inuenisse, & studio uanissimo quorundã rhetorum, qui uitia eleuare magniloquentia, quàm uirtutes uera & concisa laude prosequi maluerunt: quorum inanissimam iactantiã æquius est ut ipse declinem, ac ceteris quocunq; ingenio possum exemplum præbeam, quomodo negligẽda sint quæ auditu fidem

im-

imminuunt, tu uerò FERDINANDE AVGVSTE P. F. præfens in terris numen & Reip. columen quibus nominib. probandus & excolendus. Primum itaque de tuis natalibus omnibus notissimis dicendum erit. In confesso est, ex gente nostra, qui nobilissimi haberi uolūt, eos genus suum ad Frācos referre, id est, ad ipsam naturam, quæ per se libera est & fuit semper, quod ipso uocabulo probatur. Ex Aboriginibus enim, quos solos Germania habet nunc, Francis, id est liberis, quin principatum deferat nemo est: omnibus enim sunt præstantiores ac omni tempore ut in hodiernum diem sunt celebratissimi. His autem neq; Tuiscon, neq; Mannus pater aut rex fuit, quod fictis

fictis Annalibus, inconditisque
carminibus probare, ac nescio
quo prodigioso uocabulorum
figmento altruere nituntur non
nulli, hoc sapientiores & graui-
ores ipsis Romanis, qui cum
ludunt & lasciuiunt, Pallorem,
Febrim, Noxas, Floram, Ac-
cam, propudia, Lauernam, Mutu-
num, scelera, deos esse, creduli-
tati superstitionis confingunt.
hi tamen Pulchritudini, Experi-
entia, Fortitudini & Bonitati,
non infulse diuinitatem quan-
dam tribuunt, linguæ ignora-
tione decepti, ubi Thiu Sckonen
Gærmannen, Vuandeler & Guo-
den, forma præclaros, fortitu-
dine tota compactos, peregri-
nationibus exercitos, & bonita-
te excellentes uiros, Dijs ortos,
condi-

conditoresq; gentis appellant.
Quapropter ut Iouis stirpem uanam, ut Herculis propaginem incertam mittamus: ij certè qui Aeacidarũ, qui Aeneadũ genus celebrare uidentur, nouos homines, eosque perpaucos quidem, à pietate, à fortitudine, iactatione uerborum magna commendant, cùm unica appellatione Teutoni, Vuandali, Allemanni, Germanni uel Gothi, non unam personam, sed indigenarum innumerabilem quandam multitudinẽ uirtute excellentem exprimant. In aliorum familijs reperiuntur, qui maxima laude, qui minori uehũtur. horũ autẽ gloria par atq; ingens est, ubique floret, quancunque ad orbis plagam te conuertas. cœlum
ipsum

ipsum ac cœlitum sedes occupāt
magno numero. Nobilitatis do-
cumentum habēt, quòd externa-
rum gentium illuuiione nunquā
commixti, ipsis uerò cum cæte-
ris postea nationibus permixtis,
deferatur, quicquid excellit, quic-
quid extat inter homines hodie
præclari: pietatis testimonium il-
lis exhibent, admiranda in orbe
templa & delubra: æquitatem i-
psorum astruunt Republicæ fe-
liciter institutę: ostendunt inge-
nium urbes, præsidia munita, ui-
res prouincię, regna, imperia cõ-
stituta, trophęa, omnium aliarũ
gentium calcatus fastus. Tantam
igitur tu ô AVGVSTE P. F. in-
ter homines, à tuis maioribus re-
cepisti claritatem, quantam ne-
mo alius, quantam sol inter fide-
ra ha-

bet siue patris à quo generatus,
siue matris ex qua natus es; quis
rimari uelit stemma. Hinc enim
Harpones, Gunthramos, Rapo-
tos, Rodolphos, Albertos: illinc
Alaricos, Pelagios, Garfias, Ray-
mundos Berengarios, Ferdinan-
dos, ipsa appellatione diuinum
& ingens aliquid ferentes audiet,
factis Burgundiacæ & Gothicæ
familiæ, inter Francos præclaræ
gentis fulmina experietur, uerós
que eos & genuinos stirpis tuæ au-
thores & instauratores inueniet,
quibus & ficta & uera omnis o-
mnium ætatum gentilitas, uetu-
state, gloria & imperio cedit. Iam
si de parentibus ipsis dicendum
nobis esset, quem cumulū, quam
honoris & laudis struem agge-
rere ingenio aliquo præditus pos-
set?

D

set?

set? Augusti Diui MAXIMILIA
NI sanctissimi imperatoris filius,
AVGG. genitor ac orbis deli-
ciæ quondam PHILIPPVS pa-
ter tuus, Regis gener, & tot regũ
focer: IOHANNA, fide coniu-
gij exemplar æternum, genitrix
tua, tot regnorum regina. seriem
certè progenitorum maiorem,
atque gnatorum stirpem altio-
rem adducere posse uidemus, cla-
rissimam eam, Imperatorum,
Regum ac Principum enumera-
tione, quàm quæuis alia satis pa-
tens, & latissima prouincia homi-
nes hæctenus alere potuit. Si uerò
uel patria inter præclara Dei do-
na poni potest, ut meritò debet,
tu quidem illustrissimam nactus
es ò AVGVSTE P. F. duplicem
natura, iure cõmunem, atq; adeò
unam.

unam. Equidē in libera hac Fran-
cia, uel si mauis nobilissima Ger-
mania fatus, in Hispania terrarū
optimis semper prælata, in urbe
quā hæc inter tot illustres habet
omniū nobilissimā, in lucē editus
es. in illa nempè, quæ ad Riuum-
seccū oppidū, in cāpo Gothorū
nominatissimo sita, Methymna
uocatur, uetustis. Ebuleorū fo-
rū, & toto orbe notis. emporiū,
mercatorib. propter preciosissi-
ma omnis generis mercimonia,
propter Lusitanorū aromata, re-
fertissimū & celebratissimū. quæ
cum reliquas regni urbes liberta-
te propria uincat, nullis neq; pōti-
ficijs neq; regijs officijs prægraua-
ta, ipsam Hispaniam omnem
pijs Principibus fœcundam re-
gum natalibus uincit & superat

D 2 mul-

no Chri
1503.

multorum una natale solū. Con-
tigit autem te nasci eo ipso anno,
quo ambitiosissima ueteratoris
senis indulgentia, deprauati &
spurcissimi prædonis crudeli-
tate, inconsulta successoris teme-
ritate Alexãdri illud gloriosum,
Cæsaris augustum, & Iulij ama-
bile nomen indignissimè non fœ-
dabatur solum, uerum etiam Ro-
ma atq; totus orbis, cuius ipsa o-
lim caput & domina, dilaceraba-
tur, atque tot sceleribus cõtami-
nabatur, ut ipsum uitium in præ-
cipiti stare, atque omnis uirtutis
excidium imminere faterentur
tam ij qui nomen dederãt, quàm
illi qui abhorrebant, & nostratiũ
facinoribus nefandissimis cot-
tidie alienabantur à CHRISTI
religione. Eapropter cùm uoces
illas

illas obscuriores, quæ emanarunt,
cum omina & uaticinia quæ de
conceptu tuo omni fide, omni
humana forte maiora circūlata
tunc, & in omnium ore fuisse
audio, minus profero: omittere
me illa, ob id nunquam credi ue-
lim, quòd silentio hoc meo alio-
rum asseuerationem infringere
coner: sed quòd unum hoc, quod
in plurimorum adhuc conscien-
tia, in æterna historia uiget, de cœ-
lo profectum testimonium cer-
tum atque clarum satis existimẽ,
ad probandam necessitatem or-
tus tui: sanguineas uidelicet illas
cruces, quibus tunc largè pluebat
ac diu, crueto mehercle indicio,
labefactatæ persuasionis nostræ,
& oppressæ Reipublicæ: cuius in-
stauratorem oriri oportere, eoq;

continentibus piorum uotis exoptatum & desideratissimum tenatum esse intelligerent homines, afficerenturque summo gaudio, illo mense quo publicæ salutis & incarnati Verbi nuncium olim mundi lætitia innotuit: ea quoque ac tam præclara die, uirtutibus tuis peculiari & destinata, qua in fastis, nullius usquam gentis, nullius hominis, nullius rei insignior extat memoria, quam simul cum illa metnatiuitatis tuæ hora, benignū illud Iouis astrū notaret & insigniret. adeo ut apud eos qui constitutionib. cœli & supernis uirib. in inferiora influentibus res metiuntur, grauisimū pondus & magnam uim auctoritatis habere uideretur, tristitia illa omnia in lætitiā solidam uersura.

*sc Mar
tio.*

*id. 7
Pomeri
diana.*

fura. Iam dignitas uultus, uera
Austriacæ profapiae imago ue-
nusta tua, ac membrorum decēs
compago, & si inter dona exter-
na fragilissimum omnium ha-
beatur, certè ab omnibus tamen
illud appeti haud ab re uidemus,
& laudari. siquidem in unico eo,
quo sibi æuiternus & huius pul-
chritudinis cœlestis & terrestris,
quã intuemur, pulcherrimus cõ-
ditor cõplacuit, in I E S U C H R I
S T O filio, speciem ipsa laudat
scriptura, eam qua filios homi-
num excellebat. Et contem-
platio quidem illa intellectui so-
la incumbens, pulchrum tan-
tum amplectitur & admiratur,
ceu illud quod neque lubricum,
neq; exitiosum, neque flagitio-
sum unquam sit, quod non ad in-

fortunium, nunquam in calamitates deducat, in poenitentiam non praecipitet, conferat autem ad foelicitatem permultum. quoniam rarissimè ac si unquam in terra uersetur, non alibi magis quàm in homine uersetur: eo uerò absolutissimo ac maximo affini ipsi pulchro, id est gratiæ, quæ subtractis & separatis substantijs particeps, radio Dei illustrata per animum & corpus hominis diffunditur, & ratione uisus auditusque animos mouet atque delectat, delectando rapit, rapiendo ardenti inflamat amore. Quapropter & apiculas natura ipsa instructas dicunt, animal exiguum, ut eam quæ forma inter eas praestet, in regem sufficient. illud quoque iudiciũ ad plurimas gentes dela-

delatum esse, cum eæ semper in magistratibus maiestatem & dignitatem corporum ueneratione & reuerentia summa profectuæ sint. Proportionem autẽ corporis habilissimam in te, perfectioremque esse quàm in ullo alio homine, demonstrat non excedens longitudo, quæ alias tam matura ætate conficit: & ea quæ infirma nulla tibi est gracilitas, aut obesitas hebes: sed integra constitutio, & quadrata suis adimpleta numeris, ut mira sui ipsius noticia & fuga corruptionis, sextum iam nouenarium annorum, uitæ periculosum, firma ualetudine euaseris, diuinóque & naturæ beneficio, ad septimum formidolosissimum ætatis gradum transfiliendum para-

D 5 tus

tus & instructus, ut diutius impe-
res, quem prius imperare oportu-
iisset, licet parū referat quando
cœperis: exemplo enim uirtutū
tuarum sine termino imperabis.
Hanc igitur augustissimā tuam
speciem de cœlo diuini plurimū
traxisse, & animo tuo illustri in
corpus migranti expolitum ho-
spitium arcano quodam Dei con-
silio dedisse, quis non intelligit?
Quoniam uerò recta nominum
ratio semper fuit excelsa, atque a-
deò celebris, pleræque gentes in
eorum scientia multum operis
infumebant, existimantes in ipso-
rum uirtute eximia & admiran-
da mysteria contineri, ob id, ma-
gna certè religione, præclarior-
es & digniores, easque quæ re-
bus maximè conuenirent, aut
quæ

quæ ad capeffendã gloriã incita-
 bant, nominationes suis indebãt.
 Tuũ igitur ò FERDINANDE
 AVG. P. F. nomen, quod Græ-
 cus forſan *τηλεκλυτος* interpretare
 tur, meritò apud nos grauiſs. &
 ſanctiſſimũ habetur, & fato quo
 dam tibi iniunctũ fuiſſe uideri po-
 teſt: denotare ſiquidẽ eum intelli-
 gitur, quẽ fama bona, quẽ ardens
 ad æthera euehat uirtus. Germa-
 nicam autem appellationem eſſe
 nemo ambigit, qui linguæ no-
 ſtræ notitiam habet, licet conci-
 ſam illam & aspiratione durio-
 rem proferãt Hiſpani. At arguet
 quis diutius hærentẽ me, in de-
 prædicatione eorum quæ in con-
 curſione illa rerum fortuitarũ
 conſiſtunt. Initium itaque ſu-
 mam ab ijs, quæ omni ſine cõtro-
 uer-

Ferd
nandHer
ri

uerſia, præſtantiffima ſunt & a-
nimi & indolis bona, quæ in ipſa
tua pueritia ſplendida atque diui-
na eluxerunt: ad quam augendã
& confirmandam, cum patrem
trimulus amiſiſſes, ac matris cu-
ra deſtitutus, quæ ipſa impotenti
amori coniugis mortui & do-
lori ſuccubuerat, CAESAR a-
uus quondam tuus cœleſti cu-
ra & fœlici prudentia conſpi-
cuus uir, magna ſollicitudine præ-
ceptorem ex multis unum dele-
git, & tibi præfecit, lectiſſimarũ
literarum magiſtrum, optimo-
rumque morum formatorem,
Hadrianum illũ Traiectenſem,
hominem bonum, & omnis am-
bitionis iactantiæque hoſtem:
quem non fortunę beneficio, ſed
uirtutis ergo, gloria ſemper pro-
ſecu-

secuta est. Cuius testimonio
(quod in eo gradu, qui inter mor-
tales summus est, clarissimum &
frequentissimum in ore habuisse
dicitur) in liberalibus studijs ita
te exercuisti, ut neminem tenu-
issimæ fortunæ, neminem ex
Principū familia uidisse unquā,
qui attentius, qui ardentius lite-
ris operam ea ætate nauasset, siue
tantæ memoriæ excellentia præ-
ditus esset, cōstanter affirmarit:
& uoluptatum ac deliciarum pe-
rēnem in te contemptum statim
sensisse, nulla uerò aut intempe-
rantia aut gulæ uestigia, pleraq;
sobrietatis & continentiaē do-
cumenta, coniuncta Christianæ
uerecundiaē, quæ in hunc usque
diem seueritatem & austeritatē
quādam præsefert, ac contra mi-
nus

nus synceros aut parum castos
mores acerbitatem tuam. itaque
doctissimi hominis & ueri philo-
sophi testificationem hanc, ut eo-
rum qui te propius norunt, asse-
ueratio certa comprobatur: ita per
totum orbem peruulgata lingua-
rum peritia & diffusa sapientia
tua uerissimam illam fuisse osten-
dit, confirmationemque eam
reddit, ista qua unus inter mor-
tales hodie omnes excellis & pol-
les temperantia, prodigio omni
admirabilior. In excolendo certè
& literis expoliendo te quàm
alijs foelicior fuit præceptor, inge-
nium uiuidum, acre & sublime
nactus. Sed adultior iam factus,
nutritiorum officio & horta-
tu, ardore quoque ingenij ad
iuuenile decus adspirans, mo-
res

res dignos Principe, armorum
equorumque studium suscepi-
sti: procurfu, circumactu, fle-
xu equi admodum cautus, ad
illius edomandam ferociam, ad
regendum eius impetum solers,
gravi leuique armatura expedi-
tus, telo omni certus. Ludis eque-
stribus ob id non usque adeo
deditus, quod coæuos item no-
bilissimos & arte & agilitate
impares haud difficulter supera-
res & uinceret: reges uerò pares
aut rarò, aut nunquam, qui te-
cum certare uellent, reperires. fa-
stidiebas tu populi subblandiēti s
acclamations, qui nomen, quod
rebus maximis ac serijs, non ludi-
cris acquirendum tibi uidebatur;
Principis uidelicet Iuuentutis sæ-
pius ingeminaret & obtruderet:
quan-

quando quidem ingentem tuum
animum Hispania diu coerceri
non posse uideret, & excrescere
ea indies omnia, quæ in alijs me-
diocria, in te summa, audiretque
generosas illas uoces, quib. a uos
meritis laudibus uehebas. hunc,
quòd eiecta barbarie, eaque in di-
uulsa orbis parte proculcata, Hi-
spanijs æternam quandam pa-
cem peperisset: illum, quòd ad
orientem & septentrionem de-
uictis gentibus, Italiam bello-
rum officinam subiugasse, atque
Imperij tranquillitatem constitu-
isse uideretur. Sed ut publicæ gra-
tulationi & ipsorum gloriæ de-
esse non posses, ita tamen non
subtimere te nequire aiebas, tuæ
non nihil impotenti ipsorum uir-
tute detractum, cum ad eam pro-
pa-

pagandã aut Reip. quies conuel-
lenda, aut tibi occasio defutura
esset: quorum primum illud à spi-
ritu solidam & eternã appetenti
alienissimum, hoc, animo ad hu-
manam gloriam anhelanti mo-
lestissimum esset. Atqui feruido
tibi & uix dum ephebo, fortuna
intemperanter atque subitò ad-
spirabat, cum opinio singularis
& mirabilis quẽdam uirtutis tuę,
quę uirili etati anteuertebat, non
nullos percelleret, qui modestię
& uerecundię tuę regna deberi,
& honores aufferri non posse
sentiebãt, quæ aliàs cupiditate ni-
mia incensis interuerti facilè pos-
sent. subuerebãtur enim tecta il-
la fortunæ consilia, quæ aui ma-
terni morte, Hispaniarũ Sicilię &
Neapolis dominatum, hæredita

E

rio

rio iure offerrent, dein pietate & fortitudine aui paterni Mediolani Imperium, Gallicoque matrimonio quasi polliceri uidebant: licet suspiciones hæ omnes, æmulationem quandam potius parerent, quàm destinatam potentiam astruerent, ad quam honesto decore uadenti præfens ac magnus Deus uiam tibi præstruere & parare aperte uisus est. Paulatim namq; suboriebantur eæ rerum mutationes, inter quas tui nominis famam extendere & illustrare licebat, atque maximam pietatis, magnanimitatis & fortitudinis exiltimationem ostendere. Etenim uæcordi impetu ceu fractis carceribus assiliebat te fratremque tuum **AUGUSTE**
for,

fortuna, quæ ambigua, innumeris foeda discordia & animorum dissensione peruicaci dilaceratis regnis, ac grauissimis rerum difficultatibus simul circumfundebat, & subdola feroculaque plurimum sibi licere minabatur: sed statim experta est, te fabrum eum, qui fortitudine mira duriciem eius obtunderet & emolliret, ipsamque indigniorem fingeret ad proprium suum animi splendorem. Quippe fratre CAROLO ætate maiore, ad Hispaniæ regna euocato, cum foelici nauigatione Oceanum traiecisset, & quã ipse dederat, spe aduētus tui discruciatã diu & in ora grauissima afflicta Germania, tandem magni Dei benignitate uoto suo

E 2 eoque

eoque accumulato & exaggerato potita esset, quod propitio numine & plenis uelis ad nos delatus, ueram genitoris ideam, forma gratiaque parem ostenderes, ac ob id maximè, quàm ullus alius à cōdito seculo patriæ suæ gratior Princeps: quòd pietatem, sapientiam & modestiam maiorẽ exprimeres, solidam quidem eam, qua non solum tranquillitatem Reipub. exornare & foeliciorem reddere, sed firmare ipsam & instaurare olim te posse nutantis orbis res existimatus, omniũ auguria & cōceptam hominum opinionem uultus, sermonis, factorumq; excellentia confirmabas, ijsque fidem faciebas omnibus, contra eum qui Germaniæ uim inferre, aut aduersus eam improbè

probè moliri auderet aliquid, pa-
ratissimum esse te, & ipsam Pa-
triæ salutem acerrimum uindi-
cem, propugnatorem strenuum
te habituram. ad hanc enim exi-
stimationē cū alij temeritate aut
impietate perueniūt, tu una pie-
tate cōtendisti. Euo lauerat enim
paulo pōst pacis & belli arbiter il-
le, qui cū boni & cōsummatis Im-
peratoris munia omnia expleisset,
ad superiorū trāquillitatē migra-
uerat CAESAR auus tuus A V-
GVSTE P. F. cuius mortē tanquā
PATRIS PATRIAE Germa-
nia omnis inundanti lachryma-
rū uerissimarum profluuiio haud
dissimulāter elugebat, ac graui-
fima illa animi molestia tabesce-
re uidebatur, & uix ullam uel di-
uinis oraculis expressam, aut hu-

E 3 mano

mano ingenio excogitatam, inq̄;
casum funestissimum splendide
efformatam consolationem ad-
missura, nisi exhilarata fuisset pie-
tate tua, qua insigni, supremo of-
ficio, ac tam aptè exhibito, luctū
publicum expleuisse te, læticiæ-
que communi & ueræ initium
recens quoddam dedisse, concor-
di orbis testimonio ad nos usque
permanauit. Nam sano iudicio
tunc facile compræhendebant
omnes, optimam illam animi
tui affectionem, præsentem & sem-
per ob oculos obuersanti patrię
nunquam defuturam, quum ue-
ri cultus Dei, sensibus humanis
incompræhensibilis, & uenera-
tionis aui, quem postquam homi-
nem exuisset amplius non uide-
res, obliuisci non posses: una uerò

ea-

eademq; radice in Deum, in pa-
 rétes & patriã debita pietas sup-
 pullaret. quæ quidẽ ut manes
 sanctissimi Imperatoris perenni
 & exuberanti intuitus diuini gau-
 dio occupatos, exhilarare ampli-
 us nequeat, tamẽ quod ceu tradu-
 ces, traducem illam transfude-
 rint & propugarint ingenitam
 tuam pietatem A V G V S T E
 hanc, per sancta quadam illos
 memoria celebriores facit: ut eti-
 am te, statim commendatiorem
 reddidit, in fratrem amor fer-
 uidus, quo flagrans, nihil inten-
 tatum reliquisti, quò iura ipsius
 defenderes, & dignitatem au-
 geres absentis: eo quidem tem-
 pore, quando imperium ambitio-
 ne impudenti & præcipiti largi-
 tione immoderatus petebatur,

E 4 quàm

quam omnem alacritate iuueni-
 li uicisti, ingenijq; artib. effecisti,
 ut ij quorū intererat, priuatūcō-
 modū atq; omnēspeciem utilita-
 tis honesto & maiestati publicæ
 postponerēt. Expugnata itaq; fa-
 ctione aduersa, præclara illa tua
 pietate, fratrem quē tibi ipsi præfe-
 rebas, licet multite illi anteferrēt,
 ad rerū culmen & sacrum orbis fa-
 stigiū extulisti, congratulationi-
 bus, supplicationibus & honorib.
 diuinis in eū collatis præfens, in-
 credibili quadā, atq; omnib. secu-
 lis tantō magis prædicanda, quan-
 tō semper rarior fuit fraterna gra-
 tia, quę tāta & par tuę, historijs in-
 feri nūquam, nec poetica elegan-
 tia tā illustris depingi unquā po-
 tuit. Nā sit ingens illud quod Cle-
 omenes ad administrationē Spar-
 tæ

te Euclidã admiserit, quod Ray-
 mūdus Barcino Garfiam fratrẽ
 cõsortẽ regni acceperit. sit præcla-
 ra & illa Castoris & Pollucis uicif-
 situdo, non tamẽ æquare sibi o-
 mnino sociũ multo minus ante-
 ferre uidetur. Tu uerò A V G V-
 S T E P. F. ut frater, isq; solus impe-
 raret, appetebas: econtrà uerò fu-
 giebas adminicula illa omnia,
 quę occultę cuidã ui, ad honores
 & dignitates te rapienti, suffraga-
 bātur. Eidẽ ponderatissimis suf-
 ragijs orbi præfecto cessisti lubẽs
 hereditate tot regnorũ, auita Au-
 strię prouincia contentus, ex qua
 auri argenti ac omnis generis gẽ-
 marũ à maioribus multis seculis
 congestum atq; inestimabilẽ the-
 saurũ ultrò detulisti, ne neruo bel-
 li, pecuniarum robore destitutus

cōpetitori suo potētissimo, eiq;
ob repulsam cōcitatori succum
beret, nouitate regni imparatus,
& consiliorū cuniculis uique ar-
morū aperta oppugnatus. Quē
mox Belgico quoq; & Italico bel-
lo implicitū, haud minori pieta-
te, sed maiori & eximioris sapien-
tiæ laude, ad immortalē factisq;
ingentibus postmodum auctam
suam gloriam primò armasti,
cum consilijs & diligentie Hadri-
ani uiri optimi coniungebas au-
thoritatem tuam, quam Infans
inter Hispanos, alieno quoque in
orbe habebas, fauore & amore
populi præstantem. potuit enim
tunc, cum ciuili tumultu, patriæ
tuæ Methymnæ & Bæticiæ o-
mni calamitosissimo, incēdioq;
Cantabrico, quod extima regni
affla-

afflauerat, omnia flagrarent, potuit inquam, una illa uirtutum decore celebri tui nominis commemoratione & literata adhortatione, furentis ille fortunæ impetus cohiberi, qui ab initio nullis armis, internicione tantum & excidio rerum omnium fisti posse uidebatur. Quod quidem ut CAROLO cuncta ad uictoriam opportuna atq; facilia effecit: sic te AVGVSTE P. F. certis passibus, ad eam quam modesto animo contemnere uidebaris, ad firmissimam uidelicet fœlicitatis possessionem ducebat. Cuius etiam dudum author tibi auus MAXIMILIANVS sanctissimę memorię uir, qui Sarmatiarum præsidio confirmasse, ac ita totius Europæ uires ad augendam & de-

defendendam dignitatem tuam
cōtraxisse uisus est, cōnubij spon
sione, eius quam tandem thoro
Augustali cōiungebas, ANNAM:
quippe duorum amplissimorū
regnorum hæreditate potentis
simum uirtutum uero illustrio
rem reginam, quæ amabile &
dulcissimū illud benedictionis
& doni Dei nomen, uti faustū ac
fœlix aliquod omen domui tuæ
amplissimæ inferret, uirgo ipsa
na omniū pietate præstantissima,
forma lectissima, fide cōiungij re
ligiosa, fœcūditate læta uxor, quæ
cum opulentæ dotis emolumen
to, res tuas mirum in modum au
ctiores fecisset, leni & eleganti ui
tæ iucunditate, curarum semper
& laborum molestiam mitiga
bat. Laudabunt alij Liuiam, ad ui
tia

tia mariti conuiuentem, ob idq;
ab eo tam perseueranter proba-
tam : hanc certè incomparabi-
lis ingenij mulierem, constat spes
parum decoras per totam uitam
improbasse, castis auribus repu-
diasse elegantias & amœnitates
grauitati uel authoritati detra-
hentes. Exornent licet Poetæ flo-
ribus suis Helenam illam, & ue-
nustate conficta : hanc illibatus
decor, & succus ille uigore natu-
raliq; colore blandus, ipsa Sarra
commendatiorem reddit: & He-
stere multo admirabiliorem is
quo prædita fuit, corporis & ani-
mi nitor illustris. Quoniam uerò
amplitudo & splendor diuinus
illius foeminæ sacratior sit, quàm
quod ulla eloquentiæ humanæ
facultate contrectari debeat, aut
inge-

ingenij alicuius humani acrimonia illustrari possit, nullis uotis Ciceronem ab inferis in hoc reuocandum putarim: sed cœlestem uocem repetendam omnibus, quam è cœlo profectam, Dauid ille ueri & summi Dei perpetuus, uerus, & doctissimus *ἑγκωμιαστὴς* Epithalamio decēti suaui-ter, ac quàm de ulla alia omniũ seculorum fœmina, magis uerè & propriè profudit, de ANNA illa tua AVGVSTE, timēs Deũ & in uijs ipsius ambulās uir. Nam ipsam ex benedictione diuini numinis uitem abundantem & columen domus tuæ quis negaret? quis Mandanes uiti non præferret? quandoquidem ea fidei radice fixa, propagine humilitatis depressa, sacrae scripturæ admini-

ni-

niculis religata, uirtutum iugatione concinna erecta, charitatisq; clauiculis firmata, uerę de CHRISTO persuasioni tenaciter semper inhæsit: mortalis autem conditionis memor, neminem inferiorem cõtempfit unquam: multis uerò beneficijs affectos homines, exemplo suo, contra originis reatum innocentiaę operibus niti edocuit, ac mundanas procellas contemnere. Ceterum fœcunditate non solùm feracissimam fuisse eam constat, sed omnium uitium earum, quas uetustas ostentatrix monumentis euulgatis iactat, uictricem miraculo quodam ornatiorem: hæc enim uitis, transformatione quadam, illustri & diuina, Dei uoce commendatas oliuæ plan-

plantulas tibi protulit, eas quoq;
notabili numero, perpetuo pu-
bentes, teneras, atq; obtutui gra-
tissimas, quæ mensam tuam di-
uinis philosophiæque animum
pascentibus epulis instructam,
dulci nominis odore, flore expe-
ctationis læto, & solido uirtutū
refrigerio inumbrant. Natura e-
quidem comparatum ita est, &
seculo hoc tuo tuorumq; exem-
plo comprobatum AVGVSTE
P. F. odoris omnium florum ef-
ficaciã omnẽ hebetiorẽ esse, prius
quam mixtura olei uim acerri-
mam concipiant. quod si cõfera-
tur cum eo, quo æquiparari po-
test ac debet meritò, Rege uideli-
cet uirtutum, sapientiæ & huma-
nitatis opinione, regni firmitate
& amplitudine hodie excellen-
tissi-

tissimo SIGISMUNDO AV-
GVSTO genero tuo, Sarmatia-
rū Principe, nihil tam erit apertū,
perspicuum æquè nihil, quàm
quòd eam pietatis, literaturæ &
militaris disciplinæ per orbem
terrarum diffusam huius fragrã-
tiã, suauitate & acrimonia gra-
tissima, conditionem reddiderit,
complexu suo & fructu hilari
pinguique, germen oliuę, primo
tibi partu editum ELIZABE-
THA nempe F. tua, illi coniunx,
ad radicem uerã CHRISTVM
tralata: haud prius tamen, quàm
eum clementiæ & misericordię
post se reliquisset saporem, & iu-
cunditatem, qua illecti Poloni,
expertissimorum agricolarum
instar, eiusdem generis surculū
præstantissimum abs te peterēt

F foro.

fororé demortuæ CATHARI
NAM: neque precibus parce-
rent ullis, neq; conditionibus ab-
sterrerentur quibus impetrarēt
regno suo Dominam, septimo
loco tibi natam, quòd etiam in
ordine, eidem numero diuinita-
tem suam non defuturam crede-
rent, quam aliàs summa maiesta-
te rebus quę sub sensum cadunt,
& septenario compræhensis sa-
lubri experientia, inesse semper
probatum fuit, dimensionibus
extremitatibusq; perfectam. Iam
ut pacis signū oliuam esse ueterū
recentiorū & doctorū hominū
scriptis & multis exemplis decla-
ratum, sic sacris oraculis proditū
est, à prima proximam unita-
tem, idest, binarium semper ipso
suo loco, mediatoris rationē con-
ti-

tinere, essentia quoq; & sacramēto. Id aūt cum ei soli, qui Dei filius & Deum & homines reconciliauit, proprium est, ad membra tamen ipsius haud ineleganter deriuari potest, quando quidem ea pace filij Dei fiāt: ad quā stabilendam genius, gratia & amabilitas ut requirūtur præcipuè, ita in MAXIMILIANO secūdo genito tuo, tanta dulcedine concurrūt, ut orbis omnem consensum ad se rapiāt & expleāt desideria: qui dum in unius huius Regis nutu acquiescat, ad tanti Principis iussa commotus quoq; subsideat lubens, deferatq; illi spontè, quæ multi à suis extorserunt honorem, & nomen quo celebratur

FVNDATOR PACIS. At de illa quæ hunc insequitur, de

ANNA filia tua quid dicam, nisi quam in senectute confitetur Psaltes magnus, oliuam sibi adferre læticiam, eandem hanc attulisse Principi, potentia, usu rerū & grauitate maximis regibus comparabili ALBERTO Boio, coniugi suo non solūm, sed ceu numen aliquod suis omnibus hilaritate & foelicitate ingenti illuxisse. Mittamus nunc ex Hyperboreis, ex claua Herculis ementita germina: euanuerūt enim iam dudum. illam quoque Mineruæ arborem Persico igne adustam, Veientanum, & albæ gallinæ ramusculum sublanguentem & de cœlo tactū rideamus, quibus ipsi Olympiorum, Athenarum & Romanorum uictores tantopere superbiebant: superest enim

nim

nim nobis, semper uernans ac læta illa soboles FERDINANDVS, quaternarij plenitudine ac fortitudine sua inuicta. quam ex hoste fœda fuga, sanguino lentoque prælio profligato, rerum insuper gestarum magnitudine partum, ac Reip. Christianę decreto cognomen delatum illustrat: cum is sit, qui publica acclamatione tam PERSVASIONIS CHRISTIANAE ASSERTOR, quàm MAHV-METANORVM VICTOR appelletur & dicatur uerissimè. Cæterùm cum puritas huius arboris tanta, ut apud Cilicas, ubi fœcundissima est, cultum quàm castissimorũ puerorũ, nullũ admittat, nec oliuationẽ ullo quis emolumẽto aggrediatur, nisi col

lecturus iuret, se quàm ab uxore legitima aliunde nõ uenire, qui narij quoq; ratione, quo mundities superioris machinæ perficitur, exornatam uidemus, illã fruticem castimonie parentum imitricẽ; & uirginis genitricis nomenclatura præclaram MARIAM, sacro nuptam & toro puro coniunctã GVILHELMI Vspiorum & Vbiorũ principis. qui non tantum omni regno opulentiore prouincia qua spectabilior, nõ literatura qua ueterib. principibus excellentior, non pietate, clementia aut rerum experientia, quibus nemo illo superior, uerum etiam una coniugij fide, ut uxori nõquam cedit, sic mortales omnes superat: penula, sago, toga ornatissimus. Arridet deinde a-

de amœnitas plantulæ illius, quæ
senarij genesis auxilio, & uiquam
in emolliendis durissimis rebus
habet olea, in componendis im-
mortalibus mortalium dissidijs
plurimum amabilitate ualitura
uidetur MAGDALENA, au-
spicio foelicissimo propagata. A-
dest huic & illa, quæ frugalitatē
mundam exprimit, propago o-
ctonarij iusta æqualitate perpo-
lita ELEONORA, comitata
stemmate, quod uirginitati sem-
per dicatum fuit, & nouenarij be-
neficio perfectum, uera & pre-
tiosa MARGARITA. Sed ui-
uit, & matri etiam nunc adludit
sarmentum illud, quod oliuæ
explorata soliditate, æternita-
tem adstruebat, denarij princi-
pio propagatum, mira quoque

F 4 cele.

celeritate & fructus spiritus &
foelicitatis eius finem adsecutus
IOHANNES ille omnium iu-
dicio, omni ratione beatissimus,
qui natus, expiatus, incorruptus
præstò euolauit. Præterea irato
mari imperare dicitur ex oliua
superfusus liquor, cuius exemplū
in illa minimè BARBARA elu-
cet, quæ & gratuita undenarij
gratia, & innata mansuetudine
uim illam egregiæ exprimit. Ec-
quem aũt non summoperè affi-
ceret, quẽ exspectatione præcla-
ra nõ impleret, uiriditas illa æter-
na, quæ in illa stirpe sese profun-
dit, duodeno, qui & cœlestia & di-
uina metitur omnia, sanctissimo
certè numero præclara, in C A-
ROLO nempè, quem fatidico-
rum & uatum effata apertiora,
clare

clarè innuunt esse eum, qui iure
habeatur, estque SPES MAXI-
MA SECLI. Nunquam medi-
us fidius ab ipsis Gratijs excultæ
traduces lætiores excreuere, quã
illæ, quæ foelici in hoc mundo ap-
paritionis, pio erga Deum præ-
parationis ac eleuato ad contem-
plationem diuinorum numero
decorantur, nitore sese erigunt
quodam tenerrimæ, nobilissimæ
ac speciosissimæ, VRSULA,
HELENA & IOHANNA.
ô benignitatis diuinæ diuitias,
ô beneuolentię Dei opulentiam
ineffabilẽ, qua tu AVGVSTE
P. F. in Sion hac militante pio-
rum congregatione, benedicto
summi Dei, exemplar constitue-
ris eorum, qui ex fide & timore
domini optima ac maxima con-

sequuntur. ô fecunditatem, qua
possessionem bonorum colonie
illius sempiternæ beatæ Hierusa
lem, numerosa successione, in fi-
lijs dulcissimo aspectu hauris, in
nepotibus firma & certa promif-
sione inuadis: ac ex ijs quos Deo
genuisti mortales, propter edu-
cationem piam, immortalitatis
usufructum in hoc tumultuosif-
simo seculo percipis, pace Israhe-
lis olim fruiturus æuiterna. Que
rogo Lampedo? quæ Berenice?
quæ Curia aut Fabia regum, o-
lympionicarum, oratorum, se-
natorum' ue genere illustris, huic
nostræ conferri posset? ô foelicif-
simam partu foeminam. ô mori-
bus sanctissimam. ô contuitu di-
uinæ essentiæ beatissimam fili-
am, sororem, matrem, socrum

re-

regum, Augusti coniugem. Hæc
me hercle, est palme præclara, ex
uite CHRISTO propagata, ij
sunt à patre agricultore illi inser-
ti oliuæ ramuli, concordia natu-
ræ & spiritus augmento concre-
ti, nectare crucis animum ine-
briantes & omphacino uigilan-
tiæ sponsi aduentum exhilaran-
tes. Marij, profectò, Maximi ar-
bore, ab Africano dilaudata mul-
tò dulciores. De Diua igitur illa
ANNA tua AVGVSTE P. F.
& si uidear uirtutum admiratio-
ne correptus, hūc orationis meę
tenorem diduxisse, ac ingen-
tia dixisse: tamen quæ adhuc di-
cenda essent his insigniora, fa-
teor ingenuè, ingenij faculta-
te destitutum me prætermitte-
re. hoc autem fieri magno meo
do-

dolore, attestor te ipsum ô terq;
quaterque beate spiritus, qui in
æterna illa domo proculdubiò
eo qui immortalis tibi superest
amore, & si quæ alia, quàm de di
uinis beatis inest cura, destinatũ
de marito tuo Dei consilium ac
celerasti, supplici tuo suffragio,
Reip. miserta. Quia uerò abun
dè tibi lachrimis pientissimis, &
mariti & filiorum luctu parenta
tum sit, gemituq; publico: quia
coniugis uiri gloria atque conti
nentissima uiduitate, quam neq;
Paulus ipse tam seueris legib. a
strinxit, neq; turtur ullus naturæ
modestia magis decorauit, perpe
tuò satisfiat: deniq; quod optimæ
in dolis splendore, sanctissimorũ
morum professione, quam su
perstites nos, abs te profectam &
in

in filijs illustrē esse uidemus, sem-
piternaque laudis tuæ comme-
moratione accrescere sentimus,
& uirtutum tuarum mercedem
quam aliena inopia negat, cumu-
latam tibi tuorum copia repen-
di: ea propter ad institutū meum
sermonem gressum iam refero,
atque ad A V G V S T V M mari-
tum redeo. Quem nouellum tu-
um sponsum ut sacrosancta lex
immunitate donabat, sic ab ar-
cana cœli potestate & concursu
syderum iniquiori, de placitis &
sacris ritibus, quæ exoriebantur
factiones: dein Rhodi, Tauruni-
que accessione exultantis Turcæ
bellici conatus, & prouincię Au-
striacæ secessiones diræ conti-
nuò exercebant. At te ô A V G V
S T E P. F. fratre iam uictorijs
Bel-

Belgicis & Imperij titulo claro
adauctoq; , in Hispaniã nauigan-
te non is, qui à conuiuio cœlesti
reuocare solet, impedire potuit
affectus, quò minus consilia susci-
peres, remedia perquirereres, & op-
poneres artes impendentibus ca-
lamitatibus. Vicarius namq; fra-
tris, ad primarium & uetustissi-
mũ Germanorum præfidiũ Se-
natus maiestate, artificum & ne-
gotiatorũ frequenti splẽdore &
militari prudentia foelicem urbẽ
illam Noreimbergam per maxi-
mum idq; iteratũ Comitium de
Rep. agebas & tractabas: tãta qui-
dem sapientia, ut in hanc usq; diẽ
uniuersum orbẽ pœnas dare, &
maxima ignominia uideamus lu-
ere temeritatẽ spreti consilij tui,
quod doctissimi & lögè grauissi-
mi

mi præceptoris tui Hadriani sanctimonia præclari Pont. Max. censuræ coniunctū, urbis Romanæ & aulæ uitia, insuper uniuersiclerit uitā probrosam repurgare, ac ex uerbo diuino, insipido zelo præsumptā dedecorosamq; quorundā licentiā comprimere potuisset, si suspecta morte hic uitam non finiisset, aut salubrioribus monitis plerique aures non denegassent, quas habent ad omne imperium aspide multò obturatiores, ad omnem gloriolæ aut emolumentum bombum ceruo omni erectiores. Interim enim dum de pace Reip. luditur strennuè, scelera acerbè altercando lucramur peruicaces, quæ sub latis latrociniarū uexillis agglomeratisque à stiuâ collecticiarū
ma-

manipulis, ordine uniuersi distur-
bato, pietatis fucō hinc inde graf-
fantur uel hodie, ut ad Imperij
molem suscipiendam, eaque ex-
tirpanda magnam necessitatem
tibi imposuisse uideantur, tan-
tam quidem, quantā incubuisse
accepimus ulli unquā neq; mor-
tali neq; heroi, neq; ab antiquita-
te & magniloquētia cōfictō im-
mortali Deo: quorum collatio-
ne & euentuū & uirtutum ma-
gnitudine superior euasisti sem-
per, ingenio excelsissimo, quo in-
quirendo, cogitando, ac delibe-
rando, omnes impietatis discor-
diarum & licentiæ causas, ut flo-
rida esset Resp. euertere solitus
es, cum eas ad comparandam ty-
rannidem alij ceu præcipuas ue-
nati sunt occasiones. quod quidē
facilli-

facillimè apparuit, latronis truculentissimi Solymani consilijs & artibus nefandissimis uerum esse. Nam is tum sororium tuum **LVDOVICVM** propter ætatem infirmiore, propter gentis suæ, propter externorum ac finitimorum in proprio periculo, pro aliena salute dissolutam segnitiam, iniuriæ opportuniorem & expositum omni, nõ tam citò percepit, quin subitò infestis armis circumuentum iuuenem, & stolidè pugnacis cucullati Tomorœi temeritate subuersum uita spoliari & regno. quod impia populatione, abductis & cõcisis supra centum plusquam quinquaginta mille hominibus, deuastatum fœdè Zipolius Ioannes, ut precario possedit, sic

G

sup.

supplex maiori ex parte, summo
aũt Reip. Christianę periculo, in
gluuię barbarorũ immerfit. Ex-
cepit aũt tunc publicũ illum lu-
ctũ, lachrymis tuis iustissimis co-
mitatũ, non aliqua fortunę indul-
gentia hilarior, at ingens maximi
Dei benignitas, quando sublata
perueteri cõtrouersia, ipsa salus
hominũ res respicere uisa est atq;
urgere, ut comitali concilio, au-
thoritate & acclamatione pu-
blica soleunibusque ceremonijs
rex Boiohemiorum legitimus et
ritẽ consecratus, defensionem
Reip. susciperes. Eam enim inter
diuina & humana maximam,
nonnulli summa armorum con-
tentione ut obtinerent, dignissi-
mam iudicarunt, quam deinde
ijs ipsis lacerarunt fœdè: tu uerò
in

in rerum natura pulcherrimam
 pulcherrimè, æqui uidelicet &
 iuris ratione aggressus, mente
 pia, à qua uniuersitas rerum &
 omnis humana actio pendet, ad-
 ministrandam illam tibi propo-
 suisti, quam authoramento rectè
 factorum, tolerantiaque laborū
 mira, obligatissimam tibi reddi-
 disti. Nam mox procerum & fa-
 niorum studijs euocatus, non ini-
 qua ratione, sed uetustis & no-
 uis fœderū legibus orbatā Rege,
 optimo iure Austriaco sanguini
 debitā prouinciā, fortibus armis,
 nouo homine, importuna assen-
 tatione, ac ambitione inani ad ty-
 rannidem prouecto, Turcis quo-
 que expulsis, obtinuiſti, cum AN-
 NA tua ex usu uictoriæ corona-
 tus, & Rex appellatus, ac ita rara

foelicitate auctus es eo regno, quo ab usque Nicopolitana Thracica illa clade, per annos deinde centum & triginta, ceu specula orbis Christiani usi sunt, & muro tranquillitatis Reges antecessores tui: quo tu iam alterum & trigefimum annum, firmo & hostibus opposito propugnaculo Reip. uteris & uirtutum clara palæstra. Ecquis enim sine diuino numine fieri putet, quod ab æmulo, in omnem calamitatem miserrimam præcipitatamque prouinciam tam diu defendas, ac elatissimi animi prædonem, quæ Asiæ uires & Aegypti potentia, uictorijs indomitum uel bienium tantum sustinere non potuerunt, tu per tot annorum curricula distineas, simulq; obsistas; ne

ne iustis uiribus in uiscera nostra penetrare possit, infania exitiali & peruicacibus animorum dissijs, strata illi atque tam aperta uia? quando quidem ueræ pietatis immemores, maximi infimique ubique dissideant, & in contumeliam nominis Christiani, funestis rabidisque plusquam ciuiliū bellorum motibus aciebusque fraternis, ad conculcanda sacra & profana omnia aditus, in omnem occasionem attentissimo, uigilantissimo capitali nostro hosti, patefiat. ô spectaculū, quo ipse sol, hac integra ferè hominis ætate: ô certamen quo nihil unquam uidit aut lætitia, aut cura maiori, quàm efferatæ impotentique belluæ te colluctari, cuius immensæ uires, cuius doli

innumeri: idque alternante toties, & durante fato. quo enim eę tuę ad Tocaium, Viennam, Luxemburgum, Megefam, in Carnorum finibus, ad Babotscham uictorię illustriores, eo execrabiliores dici possunt infecutę & ad Budam, Ezechum, Pestum, alięque aut segnicie aut perfidia Ducum, uel iniquioris fortunę infidijs acceptę clades, quibus permultis tamen, & æternis inæstimabilibusq; sumptibus prudentia tua sufficere, & animi fortitudine insignis sanguinolentis tot prælijs uires suggerere hætenus potuit, uirtuti tuę tuisq; tantum opib. innixa, deserta licet & cõsilijs frustrata, nobis semper miseris & luctuosis, dum nonnulli in alieno orbe, qui proximus grafsatur,

fatur, hostem quærunt: alij insigni uæcordia, & detrimento & periculo Reip. tanto plus gaudij sentiunt, quantò minus ad pacẽ publicam parandam, aut bellum sacrum & finitimum conficiendum, extinguendamq; Lernam illam, subsidij aut opis, ab ipsis impetrari potuit. Iactabunt ne amplius Cyrum Persæ illum, aue, mure, rana multo imbecilliorẽ, animo angusto, auaritia uerò tã uasto, ut uel illas tantùm, quas Scythæ unicas habebant opes, maiorum scilicet sepulchra, absorberet, sitim autem, nisi proprio curore, extinguere nequireret. Num Macedones Alexandrum suum, effœminatissima in orbis parte uictorem, adolescentem, patrijs, Græciæ opibus,

G 4 omni

omni copia instructum, Persarū
perfidia adiutum, in ipso gloriæ
cursu, alteram fortunā nō exper-
tum, ac uita decedentem? Num
Romani Scipionem, quem Afri-
cani nomine potiùs, quàm iure
alicuius contra Carthaginenses
confecti belli gloria nobilitarūt?
Plurimum mehercle, mutilata
inter homines, tot seculis litera-
rumque monumentis celebrata
horum laus, & quasi decurtata
quædam sibi sentiet olim: cum
grata posteritas commemora-
tione pia, celebrabit & admira-
bitur perpetuò florentissimum
nomen tuum ô AVGVSTE, e-
docta clarè: quòd regnis inhia-
ris, tantū abfuisse, ut etiam non
nunquam maximis cedendo exa-
ctos & exules restitueres Princi-
pes

pes: carereque uolueris potius e-
molumento, opulentissimi eius
quod Danubium Rhenumque
interiacens, Harziana sylua ali-
quando inclusum, Harzoman-
nis habitatum & Boiohemis con-
iunctissimum fuit, quam Sueui-
cis armis pulso, tibi uerò supplici
eius Duci, deesse beneficio, quo
genti tuæ illum perpetuò deuin-
cires. Id equidem adhuc non per-
spicuum est, quis' nam mortali-
um efferatissimarum gentium
bello tam dubio Marte exercitus,
eundem animi tenorem semper
retinuerit, imò ad malignioris
fortunæ plagas omnes fortior
insurrexerit: cum econuersò ex
rebus tuis gestis omnibus eui-
dentissimum hoc sit, quod exi-
gua sæpius manu facinora ag-
gres-

gressus, ad quæ perpetranda complures Monarchæ, qui omnibus fuerunt temporibus, uniuersas orbis uires coegissent. Potuisti bone, belli detrimenta uniuersa, æquiore animo perferre, nullam unquam contumeliam dignitatis passus. Atqui omisis fabulis, quem inuenimus huius seculi si res spectemus, qui te maiora pertulerit? tu enim haud inani nominis splendore ductus, sed amore in patriam & pietate flagrans, iustissima bella confecisti, ut pacem Reip. procurares, nulli unquam quàm tibi ipsi imperiosus uictoria, adeò ut neque eius usum tibi indulgeres: at semel atque iterum non solùm æmulo regni, uerumetiam sacrario scelerum

lerum, hosti omnis religionis & fidei, precanti tamen, & subliandienti pacem aut inducias conditionibus tolerabilibus concederes, quas ad omnem occasionis aut uertentis fortunæ nutū, foedè corrumperent uiolarent-que impudentissimè, etiam nominis tui nota, qua nonunquam clementia illa tua ceu parum decora quædam facilitas, ab iniquioribus uirtutum æstimatoribus, traducebatur: cum neque ipsi huius Imperij auspici Iulio, proxima dijs, benignitate inferior unquam fueris, aut simplici liberalitate minor. Opinor autem, si abrupto sermone, hic finem imponerem huic meæ orationi, nihil ijs per mendacium affictum esse, uideri posse: sed

sed prætermiffa larga de rebus
tuis dicendi copia, egregiam
tamen Principis abfolutiffimi
imaginem pofteris me depin-
xiffe maiori ex parte externis
naturæ & fortunæ bonis per-
fectiffimam. At fi animi tui do-
tes ô AVGVSTE, enumerare
contendam, prius à me dicta
perfpectiora futura nihil dubito:
id uerò quod præftare poffim,
fubdiffidere iam incipio, tam in-
genij ui, quàm exemplari defti-
tutus, à quo, maturæ iam uir-
tutis ac summæ pietatis, indolis
tuæ fimilitudinem quandam,
antiquitatum monumentis ce-
lebratam, libenter tranffcribe-
rem, atq; huc transferrem. Ingen-
tia uerò dona tua effe, numero
omniq; eo ponderofiora pul-
chre-

chreꝑ; absoluta, id testari potest
quòd inusitata quadam foelicitate
uirtutum opumꝑue cumulo
exaggeratus frater tuus C A R O -
L V S, commoto iam oriente,
& occidente conturbato, one-
ri fermè succumbens, laborum
socium postulauerit, ac ex mul-
tis qui freti familiae & fortuna-
rum splendore innixi petebant,
te unum eligeret, quem C A E -
S A R E M appellaret, dignita-
teꝑue parem assumeret & con-
stitueret Imperij successorem &
hæredem. decernebat enim ue-
rum esse, quod fausta acclama-
tione omnium audierat, & con-
sensu receptum, ad propulsan-
dum tollendumꝑue publicæ sa-
lutis periculum, pietatem tu-
am religionis amori coniun-
ctam,

Etiam, maximi momenti fore, in
sapientia quoque tua ea consilia
contineri & florere, quibus pio-
rum Principum & Christiano-
rum Regum mentes reconcilia-
ri & excitari possent, insuper
accendi ita, ut ex communi con-
cordia tandem de Sacro bello, de
Germanorum gloria & salute
omnes cogitarent, incompara-
bilis gloriosæque & æternæ vi-
ctoriæ, freti fortitudine tua, &
certi. Sensit profectò statim
Germania ac intellexit, quàm
fausto præesses, ac quàm foelici
sydere admotus rerum summæ,
omnia fato & prudentia tua, cu-
reres probè, absente etiam fratre
atque illo in Aphrica Mahume-
tanam potentiam subiugante.
quo quidem tempore, tuis con-
filijs

filijs regnum nephandissimorū
& impiorum latronum excisum
nemo dubitat, quod apud Bru-
cteros Mediolanio, ad uetus Tan-
cfañę templum, sarcinator uilis
Bucoldus, pollutis sacris & hu-
mana euerfa lege, magno motu
orbis instituerat *Δίσταφος*. Cōtigit
uerò tibi ò AVGVSTE P. F.
quod deesse nequit ulli, qui orbē
nominis sui fama complere po-
tuit unquam. nam claritatis &
gloriæ hoc nomen, postquam
acceperas, in spem expectatæ
tranquillitatis tibi datum, neque
negocio uacuum, neq; ocio quie-
tum tempus aut monumentum
aliquod tibi reliquit, propterea
quòd persuasionibus uarijs di-
ducta ac diuaricata Germania,
non uno loco, sed fermè singulis
in

in lecticis, & dies & noctes, ex
diuersa sacrorum placitorum
interpretatione assiduè rixetur
& altercetur: patris quoque ac
filiorum, coniugij fratrumque
odium excitet atque alat, dum
hic altero sanctior haberi uelit
priuatus, ille genere inclytus,
opibus atque animi robore con-
firmatus, imagine pietatis caus-
sas iusti belli uenatur. certissimis
& secundis omnino uotis, quia
honesto religionis tuendæ præ-
textu, & ambitio & audacia
sectatoribus auxiliatoribusque
haud careat, & ubique fucatae
pietati ascitus splendor, suffrage-
tur. quo fit, ut aliquo inclemen-
tiori fato, ingenio, opibus artibus
que aliàs excellentissimo huic se-
culo, ea quæ ad posteros perma-
nare

nare debeat, infamia æterni dis-
fidij ceu propria ac peculiaris ob-
tigisse, haud iniuria æstimari pos-
sit. Hæc tãta equidem sacrilegia,
quib. modis expiarêtur & lustra-
rentur, quod ueræ pietatis mu-
nus est, omni cura hæctenus insti-
tisti, ac semper inuigilasti: in con-
siliis adscitis optimis quibusq;
ac doctissimis uiris, qui colloqui-
onibus dissertationibusque, gra-
uiiores scripturæ sententias inue-
stigarent, scrutarentur, & popu-
lo syncerè interpretarentur, quæ
perperam à multis & ambigua
solutione contorta, Christiani a-
moris nexus & uinculum dissol-
uerent: incepto hoc tibi unum
maximè decorum, & exitu ma-
gnificum fore arbitrans, si ad
diuinas leges reuocares, quæ ab

H Apo-

Apostolorū ac primę priorū congregationis ritib. defecissent in sano sensu, abusu aut preuaricatione. hac nāq; precipua et illustri ratione ad pietatis uerā gloriam, ad publicę salutis & assertę sanę persuasionis nomē peruenire te posse persuasum habes, cū etiā à tenebris, omni orbis imperio, Christi regnū preferendū esse didiceris, idque primò quærendum, cuius etiam caussa negotij tanti onus nullum recusare hodie uideris, labores tolerare ingentes, & plena manu sumptus incredibiles in id profundere. Neque diu caruit suo fructu, quo floret pietas. illa enim columbina synceritate, ut bonis adesse solet, sic serpentis sapientiam malis admiscet, ne simplicitas dementetur, aut de-
pra-

prauetur prudentia Christiana. In eo itaque diro infanoque C A R O L I fratris & Germanorum dissidio, quod impio liuore ad intestinam perniciem conuersum, & opibus ingentibus patriam, & uiuandae uirtutis hominibus, magno numero exhaustis, nonne consternatis nobis omnibus. & perituris, consilia tua ceu caelo prolapsa oracula, subito & auspicate cecidere? Nonne omnium plane uoluntates, omnium uota, ad nutus tuos tanquam ad summum imperium conuersa, ingenti demum tuo iudicio terminata sunt? Testis est Abnouius fluuius, testis & Oenus, qui eo loci, ubi coniunguntur, reconciliatae Germaniae gratulatione excreuisse dicuntur tunc, ac limpidissimi, redundantiores laetiorique de-

fluxu præter solitum in Pontum
se effudisse, quasi uirtutis tuæ &
consummati operis nunciũ de-
ferrent: sed horroris plenum im-
modica spe ebrio, nec gloriæ ma-
gnitudine explebili tyranno, qui
attritam seditione & intestino
uulnere languentem, auido iam
hauserat animo atque oculis cru-
entis. At ipsum cœleste munus
Magnus ille Deus mortalibus de-
dit, quod ad comprimendum
impudentissimi latronis infani-
am, mira prorsus tua & sempi-
terna laude effulsit, & pacauit fœ-
do tumultu insanam. Testes de-
inde sunt & Visurgis & Moga-
nus, prodigiosa nobilitatis clade
& fuga, quibus funestius à multis
seculis nihil sensit Germanorum
ingenuitas, uictoria uerò tua nil
præ-

præclarius, quando armis ciues defendere uisus es, & seruare, quos alij perditos uolebāt: quando patriæ ijs pacem inferre, quibus alij subiugatæ erexerunt trophæa, nequaquam hoc paria tuo, quo speciosius aut opimius, erigi ab ullo potuisset unquam ullum. id enim humanitate, moderatione, & æquitatis ratione acquiritum, sanctissimum apud gentes nomen tibi peperit, ut meritò **PATER PATRIAE** ab omnibus dicaris. Hos autem tantos labores non priuati ocij caussa suscepisse te, sed cumulasse tibi ipsi Reip. tranquillitatis ergò, quis nescit? deniq; ex omnib. eius administrandę generib. præstātissimas rationes selegisse, quib. Spartam tuam ornare. Quis enim cultu

& amore multitudinis te humanior? est enim pietati tuæ, prudentiæ & fortitudini inuictæ, clementia quædã, seueritati coniuncta, quæ inuidiæ & odij omninò expers. inest tibi sine dedecore comitas, à fastu omni alienissima dignitas. quis in politia maioris politici? tu enim nõ in ocio ignaui positus, uel legũ uel aliarũ rerũ (quas nõ nõquã tui curatores molestissimas putãt) spernis curas, singulos ciues, singula officia in numero habes atq; in promptu: nihil mali ante uerti tibi potest, boni tu nihil ignorare potes, à nullo deceptus, tua cõscientia decognitis et alienis iudicas. quod si regium est foeliciter gubernare, quẽ aut ueterũ aut nouorũ nõ excellis tu ipse, cũ beatitudinẽ regni tui ipsa demon-

mōstret Philosophia, qua ipse clarus es, et qua qui tibi à cōsilijs sunt uniuersi pollent: omnē certē externorū de hactua gubernatione foelici opinionē, licet maxima sit, omnē tamē, inquā, uincit confessio ciuiū tuorū qua se fortunatissimi tali domino prædicāt. quod etiā euidentiss. certissimumq; signū est et morū et sanctitatis tuę, elucet in eo, quòd cōplures ex omnibus orbis partibus, optimi & honestissimi uiri, relicta ea, quæ ipsos protulit patria sede, liberas urbes, magnæ dominationis præsidia, in cliētelam tuā se coniecerūt, humanitatis & æquitatis tuę laude correpti, fama omnia experti maiora. Innumeros recēserere operosum, paucos neque operæpreciū puto, cum domesticis

præter decus regium nihil dene-
ges, & regia tua cunctis qui inge-
nio ualent, & præsertim iniqua
fortuna iactatis, illustre atq; libe-
rale sit hospitium. Irrupam tandem
in ipsam aulam tuam AVGVSTE
P. F. quæ uel Iouis alitem, uel
Aesculapij serpentem acutissi-
mam nunquam auersatur, cum &
uitio non laboret, & exemplo
tuo composita, uniuersum orbem
decore suo perstringere possit.
Ecqua autem alia ratione, tua fœ-
licitas hæc enumerari posset, aut
dilucidius ostendi, quam unico
quod paulo post dicam uerbo, li-
cet dixerim iam, quæ nullo mo-
do superarunt Heroes ab omni-
bus dilaudati, neque adæquarunt
semidei illi, quos facundia inani
potens Græcia, cælo inuexit: ne-
que

que expressit ueterum, aut imitari potest recentiorum aliquis, qui immortalitatem uirtute peperisse sibi uisi sunt. Quæ singula cum accuratius expendo, maximum illud mihi uidetur, quod nulla pars foelicitatis tibi defuerit unquam, siue nascenti, siue uiuenti: quæ cum in militum aliquo Imperatore requiratur anxie, nonne in orbis Augusto tam diuina quam necessaria est? O Eius gemmeas, siue pridianas siue Martias ipsas numeremus. Enim uerò ut Martiano antecessori tuo AVGVSTE, Attilæ flagelli Dei arcus totus confractus apparuit: sic delirantis ac flagitiosissimi latronis, uetuli Solymani audacia omnis, aperte contrita atque compressa est, cum ijs te

H 5 Au-

Augustum enunciatum esse audi-
 tum, atq; à superis ipsis datũ fuit,
 ut neque Hebræi sæuientis Ama-
 nis cladẽ euaserint uerius, quàm
 illa ipsa die iugum barbarorum
 omnium, Christiani excusserũt.
 Inducatur nunc parricidij infa-
 mia . cum enim neque genialiũ,
 neque consularium, neque tri-
 umphalium Romanorũ fastos,
 non migrationis Israhelis ex Ae-
 gypto memoriã tam celebrem,
 tam sanctam amplius capiant,
 quantò minus odiosæ cædis Cæ-
 saris recordationem continere
 poterint? Eidus dico, non unius
 diei, sed infiniti seculi gloriam
 continentes, & Augusta maiesta-
 te tua insignitæ? ô annum ∞
 signo, denarijque cubo consu-
 matae perfectæque foelicitatis D.
 sacra-

facrata Decadis generatione illustrem, & L ueræ libertatis initio suo, ad IIII finem suum iustitiæ & plenitudinis exactæ maxima atque arcana ui progredientem. Age ô GERMANIA exurge, confurge, infurge & contēplare, quæ tibi, quàm magna, qualia fecit Dominus. hic sunt lætitiæ dies, dies ultionis Dei nostri. En annus is est placabilis Deo nostro, toties deprædicatus, annus retributionis diuinæ. Non uocaberis ultrà derelicta. Euge conculcata diu, & despecta gentibus, fœdata caligine mentis & dilacerata discordijs, discusso mœrore hilarem te nunc præbe ac lubentem remissione reatus exonerata, sequere quem præfecit ô GERMANIA
Do-

dominus, diuino robore atque
heroica uirtute confirmatū, Du-
cem populi Christiani, orbis AV-
GVSTVM: quādoquidem hoc
ipsum Reip. periculū imminens
exigere & postulare uidetur, cū
indies noua odia, ex ueteribus si-
multatibus fata, radicibus actis,
sobole propagata, erumpunt, ac
fructus edunt ambitiosæ immo-
deratæq; cupiditatis: quibus qui
aluntur, opinionem obstinatæ
contentionis, ambiguae fidei, &
nunquam planè synceri sensus
appetere: decus patrum atque
maiorum erga suos quos in ocu-
lis & osculis ferebant, à Deo con-
stitutos Principes integra deuoti-
ne partum, abijcere non modò,
sed etiam uesana feritate dese-
rere salutem patriæ atq; conte-
mner e,

temnere, haud ineptè existimen-
tur. Sentimus quoque, magno
bonorum dolore, & rerum sum-
mo periculo, acria nonnullis bel-
la coqui, atq; non obscurè para-
ri: alios largitionib; & astuta pro-
fusione illectos tantum non, iam
iam sponte sua irrumpentes no-
stræ libertatis infidiatores euoca-
re. quapropter nisi fatalis perti-
nacia, inque dirum Christianæ
Reip. casum omnem, obdurati
nostri sensus, transuersum nos
rapiant, erectis, & in spem inui-
ctis animis, huic nostro adhæ-
reamus necesse est: quod si ne-
glexerimus, luendū erit procul-
dubio citius, & forsā quàm i-
pse magnus Deus dissimulare ue-
lit, atrociori piaculo. Nam ut o-
mni decore uirtutum exorna-
tis-

tissimū, gestisq; foelicis. Principē
Mosen Israhelisalutarē propofue
rat, sic ob calcitrantem, & animo
ab eo difsidētem populū miserè
atq; horribiliter perdidit: econ-
trà uerò ad iuffa Saulis paratū e-
xercitum & uictoria gloriofum,
& fpolijs ornatifs. reddidit, impe-
ratore ipfo mandatis fuis minus
obfequente, malorū cumulo ob-
ruto. Obtinetur enim omne
quod à Deo emanat bonum, eni-
xis afflictorū precibus: conserua-
tur grati animi ufus: contemnitur
præfentiffimo exitio & inopina-
to. Perituri certè fumus ruina pu-
blica abforpti, nifi exitialis infa-
niæ, peruicacis & infamis contu-
maciæ obftinationem depofueri-
mus, abiectisq; intestinis armis,
defertis priuatis rationibus, publi-

cas

cas defendamus. nam ita intem-
pestiuis & omnino ancipitib. ne-
gotijs immerfi, alieno furori in-
dulgētes, nōne seruimus crude-
litati, honesto decori perficiendi
belli sacri, pacificā dæ & recōcili-
andæ patriæ occasionē omnē a-
mittimus? Nōne Christianę re-
ligionis defensę & ppagatæ titu-
los Germaniæ, uirtutis & disci-
plinæ existimationē & constan-
tiam, neq; auro neq; Romanorū
ui subactā unquā, ac ab alijs genti-
bus inuiolatā fidem, pudendo &
turpissimo latrocinio deturpatā
prostituimus? Sed querelarū hic
fatis. Cessent uana illa ac sinistra
omina, faceffat ueri periculi me-
tus nō uirilis. Ades enim A V G V
S T E P. F. FERDINANDE præ-
sens numine tuo, à cœlo summo
egressus,

egressus, & terris donatus à Deo
opt. max. illi inter mortales simil
limus Imperator OPTIMVS
MAXIMVS. Optimus quidem,
quia exulantem pietatem, rele
gatam uirtutem postliminij iure
reducere uideris: extinctas & sup
pressas literarum bonarum ar
tes undique excitas: philosophi
am suspectam & despectam au
gustali throno collocas: æqui &
patriæ amantissimus. Maximus
autem es, quia dum alij in cur
ribus & in equis confisi, tu in uir
te Dei exultas, hostium terror:
atque uirga baculoque Domini
innixus, pastorem & patrem te
potius, quàm dominum aut re
gem geris, admonitione, exem
plo hos ad ueram pietatem reuo
cando, corrigendo licentia c or
ru-

ruptiores. ita assumptus, inuentus à Deo, eius sanctissimi spiritus oleo inunctus, & manus illius auxiliares habes, & confirmat te brachium excelsi: quo perfectum est, ut te nemo ledere uelit: & qui illud tentet, minus possit. Quid igitur mirum, quod tanto, quanto nemo alius post homines natos generis humani ardore diligaris? quod non solum fortuito populari, sed omnium bonorum amore, ceu muro firmissimo obseptus, ipse non satellitio, non custodia corporis, sed ipso Imperatorie maiestatis ornatu & horrore tutus sis, & nos securiores redas? An ne metuendi erunt nobis barbaræ gentis & infidelis motus, cum prælietur hic noster prælia Domini exercituum? Num

I exti-

extimescendus erit finitimorum
tumultus? quando quidem nemi-
nem gradu suo unquam pepule-
rit, qui eiectos solet restituere, &
potest. Facilimè declinabimus
infidias sollicitudine & cura hu-
ius nostri, qui optimum quen-
quam, qui doctissimum consilijs
adhibet, uirtutibus bellicis & lau-
de militiæ clarissimos familiares
habet. Latrocinia quid nos ter-
rerent amplius? quando in ad-
ministracione innocentissimi, in
cōsortio strennui solum huic ad-
hæreant. In prouerbio autem
esse, Animos secundis rebus mu-
tari, haud ignoro: tibi uerò AV-
GVSTE, cui excellenti & per-
fecta uirtute prædito, uel acri-
ter urgente fortuna, abiectiones
aut demissiones: uel ea abundè ar-
ri-

ridente, intemperatiores aut elatiores nunquã fuere. quia ea quã in alijs mortalib. omnibus, diuini or tua fœlicitas, eos nõ dum mutarit, quæ' nam alia mutari possit haud uideo, ornata equidẽ magè, quàm aucta ista Imperij accessio ne est. Mutabũtur igitur nunquã. at mutabis ipse magno artificio & ingenito tẽperamẽto tuo, sine tanti nominis ignominia, maiestatis seueritatem & rigorem, prosperorum inuidiam, communi parentis officio infringẽs. O' mihi lætitiæ publicæ exprimendę onus multò grauisimũ. illam enim quo in maius attolle re minus possim, attonitũ me deijcit magnitudo gaudij, quo omnis sexus, omnis ætas, ipsa cœli clementia, terræ ubertas, maris

tranquillitas, ipsorum animantium habitudo & inanimatarum rerum uigor, in nouam, ex tristi, in letissimam formam commutata uidentur & reuiuiscere, uno uerò iustæ laudis officio deficere, miraculo stupefacta, quod uniuersitas Christiana animorum consentienti iudicio, dispari uocis acclamatione, memoriam tuam posteris inculcare cogatur: cum & P V B L I C A H I L A R I T A S E T P A L L O R G E N T I V M uno omnium ore dicaris. Salue igitur, ô AVGVSTE P. F. aue FERDINANDE Imperator, princeps D E S I D E R A T I S S I M E, cuius in genus humanum collata beneficia & merita ingentia, æque, quas de te non obscure concepimus
spes

spes nobilissimæ, ut ingenti ingenuoq; omniũ mortaliũ pudore gratulationes & ingenia uincũt, ita & gloria tua exsuperat confessionẽ illam eternã, qua ex alto tibi infusam, Deo acceptam referre, & cœlestis eius muneris usum fructũ saluberrimũ testificari gestiunt homines undiq; pientissimi. Quocirca bene humana societas decreuit gratias cùm ob id iustissimas, sed satis magnas agere nõ queat diuinę clementiæ, tamẽ habẽdas quas possit maximas VII uirorũ ordini nobilissimo: qui cũ & dare sacrosanctæ Maiestatis dignitatẽ & eripere posset, comitijs sempiternæ memoriæ dignissimis, te attollendũ & ornandum suscepit, simplicitate, cõcordia & religione tãta, quan-

I 3 ta à

ta à condito orbe nulla peracta
alia auditum fuit: ijs certè nullo
liuore extractis aut foedatis, non
ambitu corruptis, neq; præcipita
tis metu, Reip. bonum, hac inu-
fitata prorsus ac mira celeritate
accumularūt. Agātur itaq; gratiæ
principi huius Senatus DANI-
ELI, magnæ Ecclesiæ, & augu-
stissimæ apud Moguntios maxi-
mo Pontifici: uiro in Dei causis
consilia assiduis cogitationibus
euigilata uersanti, & desiderij e-
rectioris, ei à quo nomen habet
simillimo. Hic enim æquè ac al-
ter, temporum trium ratione
probatus, cum florenti Repub.
floruit, perturbatæ pacem pro-
curauit, & demum nutanti non
defuit, cum seuera gestus & oris
sermonisque naturali grauitate,
tùm

tum exculta per omnem ætatē
& ciuili moderatione innata,
quibus pietatem & æquitatem
tuam, ex sua & propria metiens,
te Imperio dignissimum declara-
uit. Debentur haud minores AN-
TONIO, qui illustri familiæ uir-
tutis excellentis ornamenta o-
mnia superaddidit, apud Agrip-
pinæ Coloniam uerus sacrorum
rex, fulgore rosei uultus ama-
bilis, uigore liberalis animi nobi-
lis, eruditis apertisq; moribus cla-
rus. qui dignitatē tuā plenis buc-
cis & firmis lateribus asserere ui-
sus est, ac eo quo flagrat ipse, religi-
onis ueræ & syncerę asserēde stu-
dio, summoperè cōmēdare. At-
qui tibi quas iure soluimus, quan-
do excogitari plenè poterūt gra-
tiarum actiones? Ô I O A N N E S

præsenti Dei consilio atque ineffabilis clementiæ diuinæ testimonio huic seculo donate Princeps. qui Treuerorū sanctitatis & antiquitatis laude celebratissimæ sedi præfectus, ab ipso Deo apud omnes in maxima gratia positus, Senatoriæ huius dignitatis supremum decus, quantum nunquam antea uisum fuit, numeris suis exprimis uerius: adeò, ut sacrati V I uiri amplitudinem omnem te expleffe, maximorū uirorum iudicio cognitissimum sit & contestatum. Tu enim in omni genere doctrinarū excultissimus, nullo eloquij fastu, humanitate semper & uirtutis honesto studio supra cæteros eniti uideris, natura erudita & tempestiua parsimonia, lauta ad nito-

torem non ad copiam declinan-
te frugalitate præditus, alioqui li-
beralis, in hospites benignus, er-
ga dignitate doctrinæ claros ap-
primè hilaris, officiosus in affli-
ctos: pijs largitionibus sumptuo-
sus, longè omnium, omnis uirtu-
tis magnificentissimus æstima-
tor. Securæ autem & opimæ pa-
cis consilia, atque aduersus inte-
stinas discordias in CAESARE
cum enitescere robora atque re-
media certa uideris, quæ optato
contigerant, ut meritò debent,
ad summi honoris fastigium eue-
xisti, uoce, manu, spiritu prom-
pto atque indefesso. Grata cer-
tè & omni deuotione excolen-
da erit eius diei recordatio, quæ
in omnem æui posteritatisque
memoriam sese extendet, quo tu

MAXIMILIANE pietatem atque in patriam & parentem debitos affectus regere, atque eo quidem modo sermones tuos et nutus omnes temperare potueris, futurisque seculis ita accommodare, quod non tam ad elegantiorum hominum stateram, quam ad popularem trutinam examinati, omnibus probandi & imitandi uideantur. Nam tunc commodo Reip. & familie decore, ut par est, hilaratum te omnes nouerunt mortales, & officia te prestitisse utriusque ea perspicuum est, quae Boiohemorum Regem inclytum exornarent, commendarentque Augusti filium. Maeste uirtute Deum soboles. quando quidem decus & salus tua, ipsi Deo curae non esse nequeat, & illud inuidia
nulla

nulla tibi possit auerti unquam.
 Quoniam uerò æquatio am-
 plissimæ dignitatis, potestatis
 sacrosanctæ paritas, animorum
 diuinorum illa concordia fuerit
 huic ordini & est præclara &
 insignis, diuidere inter eos gra-
 tam uoluntatem aut meritam,
 aut uni magis altero perfol-
 uere nequeant mortales, id-
 eo quicquid alterutri deferatur,
 iure præstetur omnibus oportet:
 præcipuum autem hac in par-
 te, ius fato quodam suum, uen-
 dicat sibi A E T H O H O -
 H V N D R E Y C H V S ille,
 Francico sanguine & præalta
 Palatina stirpis propagine, ui-
 ta omni grauisimus & genero-
 sus Princeps: qui exemplis ad æ-
 ternam famam perdurantibus
 amo-

amoris sui erga te testimonium
amplissimum reliquit, atque in-
credibili quadam beneuolentia,
qua auctoritatem tuam comple-
xus est, honores diuinis proximi-
ores deuincto animo contulit:
qua una re, & maxima laude te
inprimis, ipsum autem Diuum
FRIDENRYCHVM patrum
ingenti lætitia proculdubiò cu-
mulauit. Nam is dum hæc uidit,
gauisus est è cælo: & pridem uo-
catus ad sidera, crescere se in pa-
trueli ea fidei constantia qua sem-
per te coluit sanctissimus ille spi-
ritus sibi persuadet, & gloria tua
AVGVSTE ad altiora scan-
dere. Sufficerent forsan apud
AVGVSTVM, Saxonũ de re-
gia gente bellicosissimi populi
dominatorem, grati animi per-
pau-

paucula indicia, quandoquidem
publico huius seculi iudicio, is æ-
quitate, clementia & populari
humanitate principum longè o-
ptimus censeatur, qui benè face-
re, quàm speciosis uellicationi-
bus aures præbere lubentius sole-
at. at non sufficeret Reip. si quis
etiam instructissima oratione, ac-
ceptum & eximium huius stu-
dio affecutum beneficium dilau-
dare posset, quoniam animi ple-
nus luculentissimum & fortuna
illudenti deuiçta, partum AV-
GVSTI nostri FERDINAN-
DI decus, summa gratia hic pro-
secutus sit, & suffragio suo auxe-
rit mirum in modum. Nec mi-
nus iucundam fore crediderim
IOACHIMO Brandenburgio
pietatem, qua eximia, qualem
qua-

qualē cum debitā nō possit con-
sensus publicus agit gratiā, ne re-
tulisse omninō nullam uideatur.
Hic nempè Romana indole illu-
stris, patriæ spiritu & titulis insi-
gnis, ut uarijs & pertinacissimis
Turcicę gētis bellis insuefactus, la-
borisq; auidus, ad quæq; militiæ
munera capeffenda paratissimū
& promptū se exhibet, & inter
grauissima, quę arduę uirtutis ex-
pressit, nō contēnendo nūc con-
silijsq; pleno exēplo te Imperatorē
ô AVGVSTE P. F. elegit, ut cru-
deli infamiæ onere, ab iniqua &
barbaris addictiori fortuna impo-
sito, Christianū nomē aliquando
releuare possit Legatus tuus. At
quid ego? moliar' ne amplius cœ-
lestem fauorē & in genus huma-
num Dei clementiam exprime-
re

re infans? Num gratulationes
præsenti fœlicitate A V G V S T I
excitatas proferre, copia destitu-
tus? Num eas quas neq; animo-
rum neq; fortunarũ opes pleno
sinu effusæ explere possunt, spe
aliqua amplificationis gratiarũ
actiones, extollere? abuterer ad
hoc certè exquisito quodã lepô-
re ac uenustate dicēdi: sed cum in
ter cœlestes maiores nostros (qui
sub oculos hominũ uenire nō so-
lēt) et uoto omniũ et insuper gra-
tulationi publicæ adfuisse non
negauerim, contendamque in
ipsa gratiarum actione apud De-
um multos ipsos fuisse, & esse ad-
huc plurimũ ex ipso rerum statu
doceri possit. nec minus fouēdo
Reip. bono, benefactōq; priuato
exornādo, alacres extare, finem
di-

dicendi ipse faciam, & si oratio
hæc nostra forsitan ui sua non ca-
reat, qua orbis totius spiritum
refuscitet, quem obitus tui AV-
GVSTE rumor damnatissimus
enecarat: illud quoque scriptum
meum inter spem & metum ab-
ortu effusum, publicæ huius no-
stræ urbis inclytæ BASILEAE
(qua ab ipso exordio imperij
tui, occupata adhuc gestire ui-
detur) gratulationi deesse haud
debit, nec potuit quidem serò,
cum etiam serò urgerent & ad-
hortarètur cūctantē me CLAV-
DIVS ille à BAVMA, Veson-
tiorum Antistes, uiuaci & claro
ingenio excellēs: item RVDOL-
PHVS Spirensis, MICHAEL
Merseburgensis, nomini tuo de-
ditissimi uirtutum ornatu & ad-
mi-

miranda pietatis & doctrinae excellentia laudatissimi Principes, qui rogando cogere uidebatur. Par imperium sensi, cum praecipitores instaret mihi, Scholae nunquam satis laudate huius nostrae Rector, IOANNES SPHYRACTES, uir amplissimus: & BONIFACIUS AMERBACHIUS legum egregius interpres. Negasse procul dubio parentibus si uiuerent, quod illis non dare ausus haud fui, qui meritis & beneficiis maioribus, uicem ipsorum mihi explent, DANIELI MAVCHIO, HENRICHOPETRI, & OPORINO, uiris optimis undecumque comparandis. Peruicit autem, ingenuè fateor, horum alacritas, ne aliqua ignauia onus tantum recusasse uiderer. Sentio tamen sermonis huius mei gressus fir-

mari in eo quidē limite, quo inue-
ctus pia temeritate non modò i-
psum hæerere, uerum etiã omnẽ
artẽ, omnẽ uim dicendi fisti con-
sentaneũ sit. Suscepi autem hunc
Deum testor, non ut turpi aliqua
assentatione demererer opẽ tuã
AVGVSTE, quã imploro con-
tra iniquiorẽ fortunã, ac eam quã
maximis & pijs uigilijs, inq; Ger-
maniae laudẽ exantlatis per plu-
rimis laboribus cõcitaui inuidiã,
uitæ fortunarumq; mearũ pe-
riculo: suscepi autẽ eũ (inquam)
quod certus erã, in literas ire nõ
posse exemplũ, quod ad glorię æ-
mulationẽ excitaret posteritatẽ
magis, aut desiderio pietatis in-
flãmaret ardentius, quam si con-
gregatas tuas uirtutes, ei spectan-
das uersandasq; animis & mani-
bus

bus tradidissē. Dabis igitur ueniā
AUGVSTE P. F. & omniū Do-
minus, amoris huius mei frigide
que laudationis cōtumeliā perfe-
res, aut ea qua pręditus es mode-
stia, aut certē VVV. CCC. IONAE
SELDII & ZASII intercessio-
ne placatus. Diuinos nāq; homi-
nes prędes statuo tibi, quod post
hac immortalitatē factorū tuorū
officijs sempiternis colā, meū o-
ciū, omne negociū in exornādis
reb. tuis & celebrādis lubēter po-
nā. & ô foeliciter suscepti mei la-
bores: quib. spei Reip. firma sola-
tia compræhendentur. Quanto
stupore insequentium sæculorū
audiar, cū de te, inaudita antea,
admirāda nobis, at nō imitabilia
posteris Cōmentarijs Efflorescē-
tis Germaniæ meis inscripsero?
cum Fastis Orbis & Urbis, foelici

tatis renascentis & in immensum
 excrescētis prodigia, uera ratioci-
 natione, inferuero? Cōpensabo
 statim, cōfide AVGVSTE P. F.
 iniuriā tibi hāc, aut cū ipse dixero
 de te quod legendū, aut Poesim
 argumētis & Historiā fide dicēdi
 locupletauero. At, ô Deus, quāta
 hęc iactātia? proficiscitur autē ea
 omnis non ex inani, quā omnē à
 teneris exosam habui, impuden-
 tia, sed ex maiestatis tuæ plenu-
 dine illa profluit. ex qua glorię la-
 tices dulcissimos hauriri cogun-
 tur, qui eam penitus contēplan-
 tur, ut inebriati demū, in uoces
 instructioris audacię prorūpan-
 tur. Verbū igitur adderē amplius nul-
 lum: quoniam uerò, ut ille ait,
 Τὰ μεγάλα δῶρα τῆς τύχης ἔχει φόβον.
 & amor Christianus, res sit sol-
 liciti

liciti admodū timoris plena, ea-
que quę à Deo profecta splendi-
dè, sunt periculo summo plerūq;
cōiūctiora, ob id, quòd quicquid
in mortaliū genere erectius est,
ui diuina euertatur: aut in prospe-
ritatis culmine cōstitutū, igne e-
xaminationis probari sepius con-
sueuerit. Igitur omniū uotorum
nūcupatione, meisq; ardentissi-
mis precibus, à te conditore uni-
uersi & patre luminū, à quo o-
mne datū optimū, omne donū
perfectū proficiscitur, deposcen-
dū duco, ut illud quod benigna
largitate ad nos ex te promana-
uit, æterna tua luce illustratum,
fulgore proprio & splendore exi-
mio propositū, disiecta interna
caligine, et cōfirmata animi acie,
tuo nutu intueri & agnoscere

K 3 possi-

possimus ac ornare uelimus, ob
nomen tuū, quòd tam sanctū &
ab initio rerū, operū tuorū maie-
state tam clarū fuit. Propter etiā
imperium, quod in nobis iam uiget
certa spe & solatio pietatis tibi
probatę et trāquillitatis fraterne.
Destinato namq; tuo consilio &
supercœlesti miseratione tua ex-
optatū accepimus Imperatorem
quem tu misisti, fac uotis ad arbi-
triū tuū cōpositis sequamur præ-
euntem, cui fames spiritus, tanto
quippè magis curæ erit, quanto
affluētia terrene copię hactenus
neglecta fuit. Innouata quoq; per
te uniuersitate, deinde recōcilia-
tis tibi, da nobis, ô bone, ἀμνηστίαμ,
qua atrocissima Rerumpub. uul-
nera semper occalluerūt, cum in-
fidiarū & ambitionis ueneno flo-
ren-

rentissimæ quæq; perierint. Depelle autē omnis ignorantiaē & non grati animi mala, tu qui ad summū sempiternū bonum, qui ad pacis ueræ & tranquillitatis syncerę cognitionē perducis, notitia tui **CHRISTE IESV** fili Dei uiui, in quo salus & uita, prolabētisq; mundi instauratio semper fuit, et omnis eius assertio fixa permanet. Ut igiŕ capiti tibi meritò paret, sic regatur oro piorū congregatio, manu & digito tuo præpotēti, quē ceu Deū quendā, nomini tuo infensissimæ genti imposuisti: ubiq; illi, ac omni tempore esto præsens. Et tu, quæ uirtus altiss. in omnia mēbra regni Dei te ipsum diffundis, alme Spiritus, septiformi gratia admirabilis, largire quæso, ut sapientia tua

edocti omnes discamus tandē sapere Deo, desipere mūdo: altiora minus curare, contēnere inferiora. Erit tūc, ut intellectu sano cōplectamur quæ fecisse oportuit: & nō tantū amplius studij ponamus in ijs, quæ postrema, indifferētia, tāquā speciosa ac ceu prima passim in cōtentionē producuntur, fœda quadā animi discordia & immani sanguinis siti, quę una cōsilijs tuis ad charitatē Christianam appositis sedari: quib. & uires & uirtus rebus nostris contra Reip. hostes acquiri poterūt: ne destituti omni scientia nomen gentib. & prostituisse uideamur tuū, & collati in nos decoris gloriam ultrò prodidisse. Adauge igitur, ô facer, pietatem erga Deitatem tuam, simul cum ea quam
pa-

patrię, quã maioribus, quã proximi-
 mis debemus, ut tãdem cū A V-
 GVSTO FERDINANDO P.
 F. Principe desideratissimo Resp.
 nō ferreo, aut omni adamãte du-
 riore, sed casto timore seruiat ti-
 bi, cui ab amore proficiscēti et ad
 te, qui supra omnē eternitatē, une
 Deus, æternus es, tēdēti, ut gratia
 tua nunquã defuisti, nunc quoq;
 prosper adesse uideris, sic in infini-
 tum in perpetuūq; faustus ac
 fœlix ad sis optamus.

AD SACRAM ET AV-
 GVSTISS. IMPERATORIAM MA-
 iestatem, Gratulatoria Guilielmi Xy-
 landri Augustani, Ode.

Scribere doctis maxime uatibus
 AUGUSTE præsens spes
 patriæ & salus
 Nostræ, unicum cantaberisq;
 Imperij columen labentis

K s Gestas

Gestas perenni dicere carmine
Res, arduorum factaq; principum
Diuina, uirtutesq; cura
Mercurialibus est poetis.

Exile nobis ingenium dedit,
Lauroq; Phæbus numine respicit,
Laudes & Heroum recusat
Ad citharam resonare nostram:

Qui farre, mica qui tenui litant
Placare casto munere cœlites
Valent, nec aspernantur illi
Innocuæ pia sacra dextræ.

Et tu Deorum proxime muneri
Ritè inuocanti propicium mihi
Da te meæ numen Camœnæ:
Si pietas tibi grata nostra est.

Grates ne diuis non ego dicerem
Scepbrisposito Casare te sacris?
Ad gratulandum nec tibi me
Publica leticia excitaret?

Frustra pauentem. Nam tibi quæ dies
Consentienti consilio patrum,
Et uoce concordi tenendum
Imperij dedit alma clauum,
Et nomen Augusti, & meritò sacram

Au-

Autoritatem, iuraq³, debitos
Sceptroq³ honores, æmulumq³
Cœlitibus decus arrogavit:

Lucem reduxit splendida patria, &
Claro tenebras lumine depulit,
Titanq³ per sudum resurgens
Rexit equos rutilante curru

Primum: & fugata tunc nituit rodux
Caligine, & uernum picea caput
Ferrugine evoluit, coruscis
Explicuit radiosq³ victor,

Ante hac latentes nubibus horridis:
Splendorem amœnum cum pater abdidit
Facis Sol, æternamq³ noctem
Solicite metuere gentes.

Eheu malorum pœnitet, & pudet
Tandem: quid ætas non tulit hæc mali?
Quis nescit Europæ nefandos,
Delicias Asia, tumultus?

Quò quò furor, quò ue ira Deum ferox
Egit furentes? quæ populis lues,
Immisit intestina bella,
Et rabiem exitium trahentem?

Quò ueritas, & cana fides, pudorq³,
Et prisca uirtus fugerat, & quibus

Fura.

Europa terrarum supremum
Artibus imperium pararât ?
Qualis procellis quassa furentibus
Iactatur atro naui in æquore,
Cum fracta pinus, & fatiscunt
Assiduis latera icta nimbis,
Undamq̃ rimis accipiunt grauem,
Subsidit & iam uicta malis ratis,
Mentemq̃ despondere nautæ,
Certaq̃ mors oculis oberrat.

Lædæ salubri cùm subito face
Proles sub atris nubibus emicat,
Fulgente qua flamma repente
Æquorei posuere fluctus:

Recumbit udoq̃ unda minax sælo,
Et sæua uenti murmura concidunt,
Salus & insperata nautas
Consequitur bonitate Diuûm.

Sic publicæ iactata ratis rei,
Summisq̃ circumuenta periculis,
Tot prælyis uentorum, & ictu
Iam decimi uiolata fluctus:

Præsens salutis Maxime te suæ,
Sidusq̃ portumq̃, & columen uidet:
Hanc nulla te clauum tenente

Vertet hyems pelago carinam.

Spectata uirtus ante quidem tua est,
Semper uigenti illustris adorea,
Multos q̄ iam pridem per annos
Ubere nobilitata fructu.

Quid debeas Europa, quid optimo
Acceptum feras respublica principi,
Testantur immensum per orbem
Nota tui benefacta regis.

Quid nam laboris, quid ue periculi
Refugit, aut quæ non mala pertulit,
Suis representare damnis
Cum patria cuperet salutem.

Non seruitutis triste ferox iugum
Cervicibus iam Barbaricus latro
Imponeret nostris, graues q̄
Teuthonibus domini imperarent?

Ni fortitudo Cæsaris inclyti,
Sacra & lares defendere peruicax
Sua arma crudeli, atq̄ tuta
Consilia opposuisset hosti?

Tu, cum nefastis dissidium graue
Turcæ secundum uota, tumultibus
Ciuilibus, reges & urbes
Et populum implicuisset armis:

Cor-

Contentionis lugubris arbiter
Fidus monendo, consilio, et prece,
Et cuncta tentando imminentem
Perniciem patriæ arcuisti.

Autorq³ pacis frugiferæ tuus
Prudens fuisti, dulcis & ocijs,
Republica semper petente
Consulere in medium paratus.

Tu pacis idemq³, & medius trucis
AUGUSTE belli, nobilis artibus
Togæq² et armorum, salutis
Præsidium, columenq³ nostræ.

Hoc Imperatore haud ego perfidi
Turcæ feroces expaueam impetus
Tutus, nec intestina tristis
Experiar mala dira belli.

Iam iam redux postliminio redit
Concordia, & iam pacis amabile
Lumen, refert letis opimam
Cana fides populis quietem.

Iam nunc proteruæ fræna licentiæ
Neglectus antehac inijciet pudor,
Iam spreta uirtutisq³ honestas
Viribus alma nitet receptis.

Suusq³ sanctis legibus est honos,

Iuris

*Iuris renidet suaue sacri iubar,
Iam rursus inculpata morum
Integritas, probitasq; fulgent.*

*Tandem beato copia fertilis
Cornu reducta est, almaq; Faustitas,
Quæ damna fortunæ prioris
Munere multiplici rependat.*

(ducis,

*Nil FERDINANDI non pietas
Augusta uirtusq; efficiet: Deus
Quem rebus afflictis salutem
Ferre, malis uoluit fugatis.*

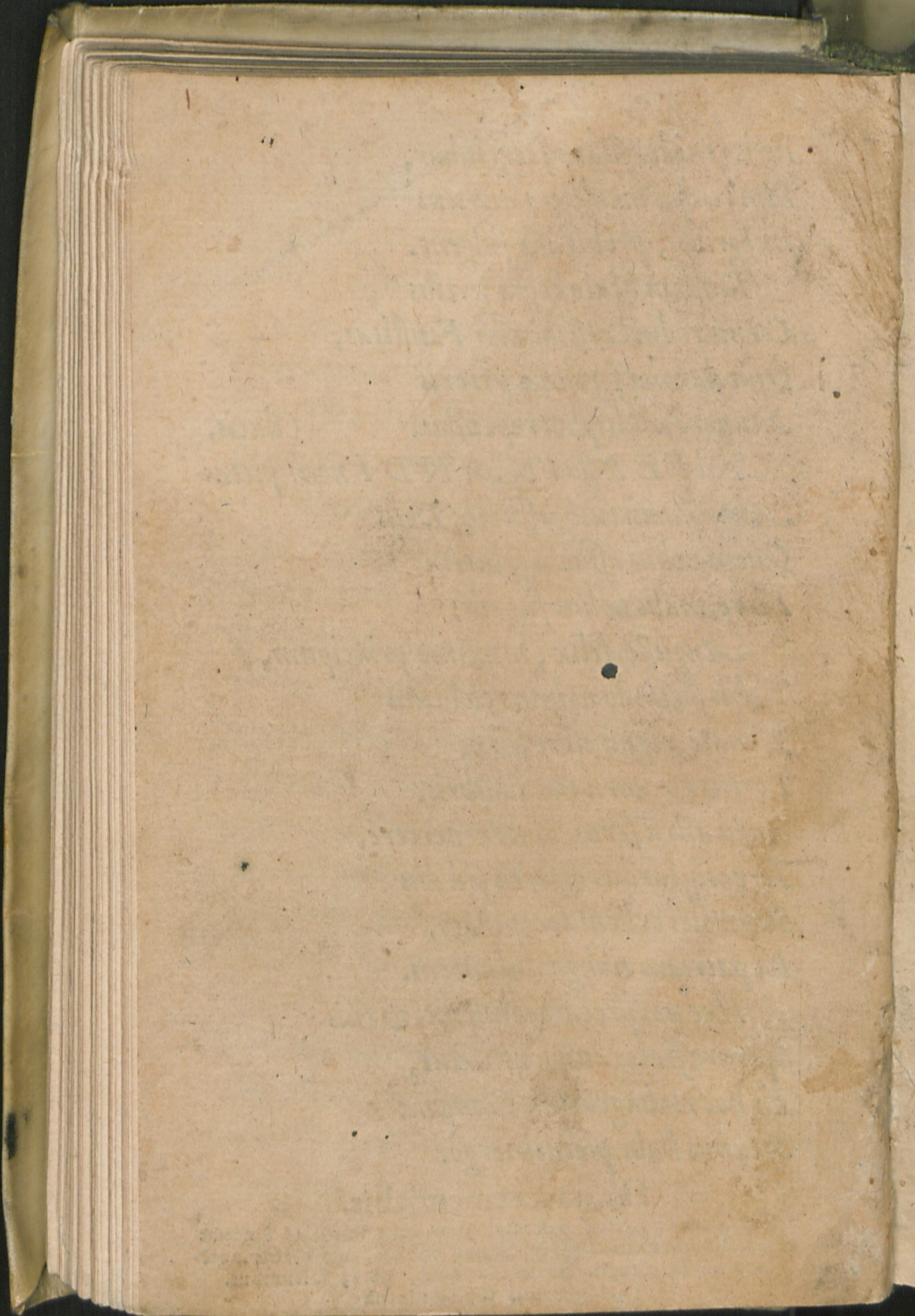
*Auguste, felix, maxime principum,
Nobis secundo nomine cœlitum
Donate, regna, uiue felix,
Portus & aura tuis salubris.*

*Ad astra serus Diue reuertere,
Terrasq; tardus desere: sed diu
Superstes orbem temperato,
Et patriam tibi gratulantem.*

*Hæc nos precari conuenit, & tuis
Sperare fretos auspicijs. Aue,
Et hoc rudis gratum Camæne
Munus habe pietatis ergò.*

Errata ita emendabis.

Pag. 4. uersu. 14. tuâ 7. 8. intellectus 40. 1. sine 46. 8. noxas
9. ppudia: 10. scelera: 59. 17. diutius 73. 13. suffragiis 76. 7. potē-
tissimâ, 14. cōiugii. 97. 20. Zapolius 98. 13. solennibus.
14. legitimus 107. 10. illa tua

№ 2258.

8

7

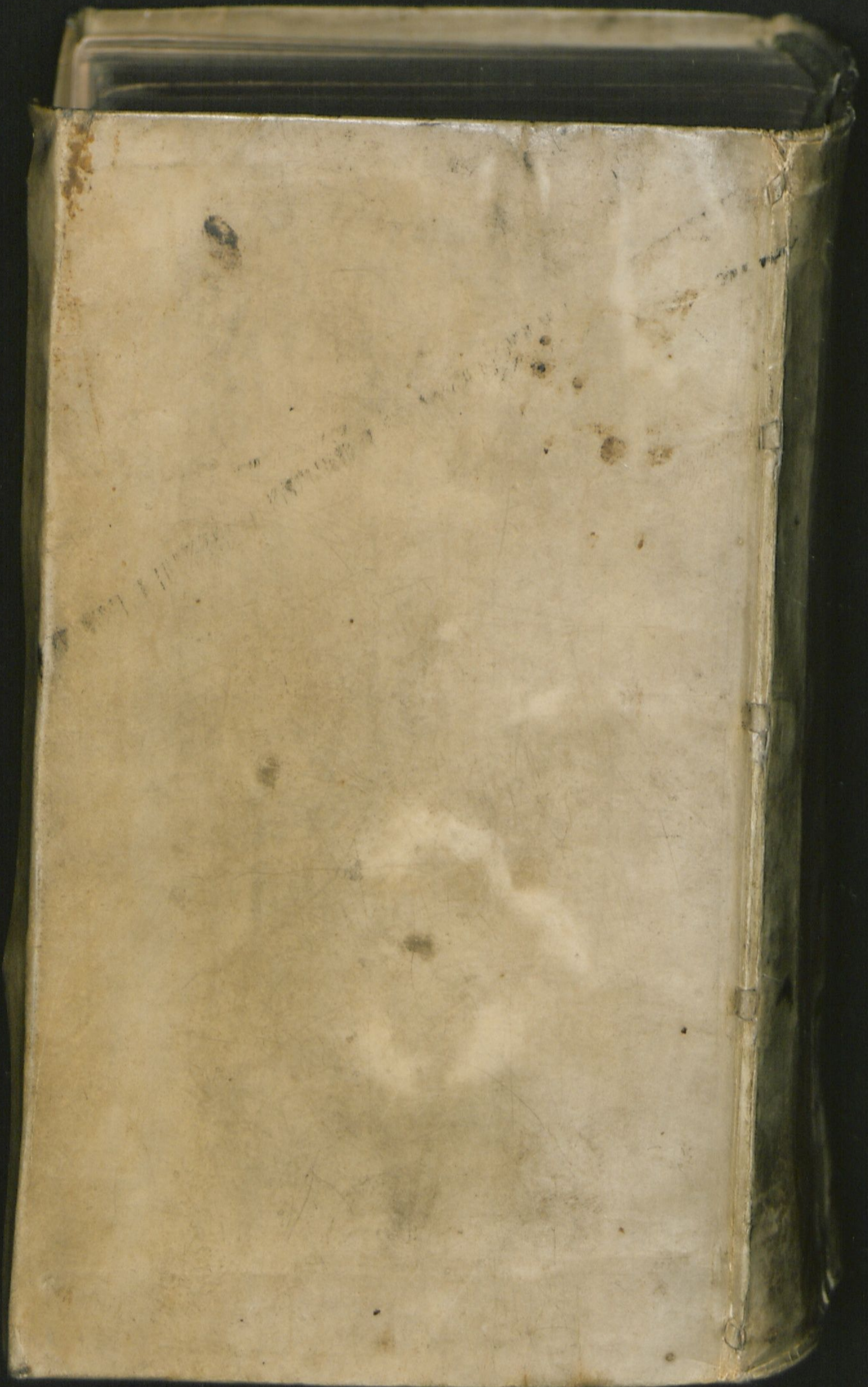
ULB Halle
004 562 224 3

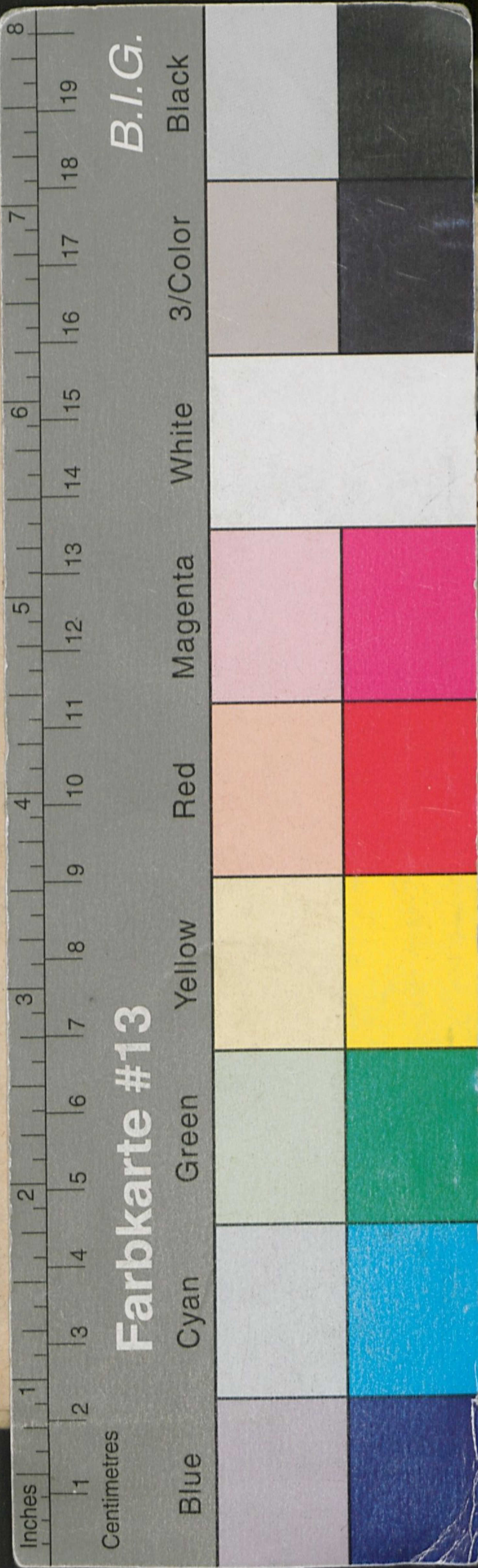

Sb.

№.

PANEGY-
RICVS

FERDINANDO AVGV-
STO ROM. IMP. P. F. PRIN-
CIPi DESIDERATISS.
DICATVS:

*BASILIO IOHAN-
ne Herold autore.*

ADDITA EST
AD IMPERAT. CAESAREAM
Maieftatem Ode gratulatoria GVI-
LIELMI XYLANDRI
Augustani.

*BASILEAE, PER IO-
annem Oporinum.*